БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

# Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 21 (7051) | 1955 оной январиин 26 среда | Сэн 20 мүнгэн.

# Партийна хүтэлбэриин гол шухала эрилтэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти орон дотороо ажахын болон культурна байгуулалтын талаар асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлжэ байна. Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө парти хадаа өөрынгөө ажал-ябуулгын арга методые нарижуулна, нютагуудтахи партийна организацинуудай хүдэлмэрииe, илангаяа эмхидхэлэй талаар һайжаруулхые саг үргэлжэ оролдоно.

Партийна хүтэлбэриин гол шухала эрилтэнь зүблөөнүүдые олоор зарлалга гү, али шиидхэбэринүүдые ехээр гаргалга бэшэ, харин ажалшадай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулга болоно. Хэрбээ хүнүүдэй, кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри һуларбал, ямаршье һайн түсэб, шиидхэбэри байг—дүүргэгдэнгүй үлэшэхэ байна. Тиимэһээ партийна комитедүүдэй, партийна эхин организацинуудай хүсэн нэн түрүүн гүйсэдхэлые шалгалтада зорюулагдаха ёһотой.

Тогтоолнуудай, шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгаха хэрэгые зүбөөр, шадабаритайгаар эмхидхэжэ шадаа һаа, өөрыгөөшье, хамта хүдэлмэрилдэг нүхэдөөшье бэедээ шанга эрилтэ табижа һургаха, харюусалгыень дээшэлүүлхэ, партийна болон гүрэн түрын журамые бэхижүүлхэ байна. Гүйсэдхэлые шалгалта гээшэ хүтэлбэриие шударгы, тодорхой һайн болгоно.

Мүнөө үедэ республикын бүхы аймагуудта, районуудта, городуудта партийна конференцинүүд, партийна эхин организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд боложо үнгэрөө. Тэндэ коммунистнууд илангаяа хүнүүдэй, кадрнуудай дунда саг үргэлжэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхыень партийна организацинуудһаа эриһэн байха юм. Бичурын аймагай партийна конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд партиин айкомой олон тогтоолнуудые абаад, тэрэнэй дүүргэдэггүй байһан тухайнь шүүмжэлһэн байна. Иимэ шүүмжэлэлнүүд мүн Прибайкальска, Мухаршэбэрэй, Хоринн болон бусадшье аймагай партийна конференцинүүд дээрэ гараһан байгаа.

Тиигэбэшье, гүйсэдхэлые шалгалга үшөөл һула зандаа байна. Жэшээлхэдэ, Прибайкальска аймагай партийна конференци партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулхыень, илангаяа колхозуудай партийна эхин организацинуудта бэрхэ, шадабаритай секретарьнуудые табихыень партиин айкомые уялгалһан тогтоол абаһан байгаа. Теэд энэ тогтоолой гараһанһаа хойшо хоёр һара болобошье, өөдтэй юумэ хэгдээгүй байна. Хэтэрхэдээ Молотовой, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой парторганизацинууд һүүлшын хэдэн һара соо бүри секретарьгүй байба.

Мүн иимэ баримтанууд КПСС-эй Кяхтын айкомой хүдэлмэридэ үзэгдэнэ. Тус айкомой пленум бүри октябрь һарада хэдэн олон коммунистнуудые колхоздо эльгээхэ тушаа тодорхой тогтоол абаһан байгаа. Удаань аймагай партийна конференци энэ шиидхэбэриие дүүргэхыень айкомой бюроһоо эриһэн байгаа. Теэд, энэ тогтоол мүнөөшье хүрэтэр саарһан дээрээ байһаар.

Эдэ баримтанууд юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, партийна комитедүүд тогтоол абаһанайнгаа һүүлээр тэрэнээ бэелүүлхын түлөө бүхы арга боломжонуудые хэрэглээгүй, хайша хэрэгээр хандаһан байна.

Конференцинүүд, тоосоото-һунгуулиин суглаанууд нилээд олон эдэбхитэй, габшагай коммунистнуудые хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэринүүдтэ дэбжүүлһэн байна. Зорилго юуб гэхэдэ, конференциин, тоосоото-һунгуулиин партийна суглаанай тогтоолые бэелүүлхын түлөө бүхы коммунистнуудые, бүхы ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэ зуураа, мүнөө үедэ табигдаад байһан гол шухала зорилгонуудые тэдэнэртэ хүсэд һайнаар ойлгуулха, тэрэниие бэелүүлхын түлөө юу хэхэ байһан тухай хэлэжэ үгэхэ шухала.

Тогтоолнуудые, шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ гээшэ юрын хэрэг бэшэ, харин тон харюусалгатай хүдэлмэри мүн. Ушарынь хадаа шиидхэбэри гээшэ ямаршье һайнаар зохёогдоһон байгаа һаа, заримдаа нютагуудтахи арга боломжонуудые дүүрэн хараадаа абажа шададаггүй гээшэ.

Иимэһээ партийна организаци бүхэн партийна тогтоолнуудые бэелүүлхэ хэмжээнүүдые тодорхойлходоо, нютагуудтахи бүхы арга боломжонуудаа хайшан гэжэ гүйсэд хэрэглэжэ шадаха тухайгаа һайнаар бодохо зэргэтэй. Тиихэлээр партийна хүтэлбэрилэгшэд ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ, экономикые гүйсэд шудалха ёһотой.

Гүйсэдхэлые шалгаха үедэ кадрнуудай шадабари, тэдэнэй хүсэл оролдолгонь элирдэг байна.

Хэрбээ кадрнуудые зүбөөр шэлэн табяад, гүйсэдхэлые һайнаар, саг соонь шалгабал, ажахын-политическэ зорилгонуудай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэнь лабтай.

Партийна хүтэлбэрилэгшэ гүйсэдхэлые өөрөө шалгаха ёһотой. Энээниие бэеһээн зайсуулжа, ямар нэгэн хүндэ даалгажа болохогүй. Гэхэтэй хамта, партийна тогтоолнуудай дүүргэлтэ гансахан лэ дээрэһээн, хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө шалгагдаха бэшэ, харин доороһоон, үргэн нийтын зүгһөө шалгагдаха байна. Энэ шалгалта болбол партийна организацинуудай шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые хэр зэргээр дэлгэрүүлһэнһээ дулдыдаха байна.

Гүйсэдхэлые шалгалта гээшэ партийна хүтэлбэриин шухала аргань мүн.

---

## БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

### Н. И. Ивановые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Түрэһөөр 75 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын ажахые ба культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө **Николай Иванович Ивановые** БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

**БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо М. ЧУВЬЮРОВ.**

**БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.**

**Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.**
**1955 оной январиин 24.**

---

## *Московско пионернүүдэй слёт Кремль соо болобо*

Январиин 23-най үглөөнэй арбан нэгэн часта Кремлёвско Ехэ Ордоной Георгиевскэ зал соо московско пионернүүдэй хоёрдохи слёт боложо, хоёр мянга гаран пионернүүд суглараа. Москвагай солото хүнүүд тэдэндэ айлшаар ерэһэн байна. Тэдэнэй дунда 1905 оной революцида ба 1917 оной Агууехэ Октябрьска социалистическэ революцида хабаадалсагшад бии.

Фанфарнуудай аялга зэдэлнэ. Найман эдир горнистнууд слёдой эхилһые мэдээсэнэ. ВЛКСМ-эй МГК-гэй секретарь Г. Я. Тимофеева рапорт хүлеэн абана. Горнанууд болон барабануудай абяан доро московско городской ба районно пионерскэ организацинуудай тугууд зал соо оруулагдана.

**Слёдой тугые** үргэхэ эрхэ пионернүүдтэ—һуралсалай отличник Володя Лосевта, конькигаар фигурна халтиралгын талаар СССР-эй ба Москвагай чемпионка Таня Лихаревада, 1954 оной хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагша Володя Румянцевта олгогдоһон байна. Советскэ Союзай Гимн наадагдана. Найман метрын мачта өөдэ улаан туг аалиханаар үргэгдэнэ. Электрическэ лампочкануудаар костёр «носоогдоно».

Һайндэр удаан саг соо үргэлжэлөө. Кремлёвско Ехэ Ордоной залнууд соо хүүгэд хатар наада наадаһан, дуу дуулалдаһан байна.

Кремль соо болоһон пионернүүдэй слёт хадаа советскэ хүүгэд тухай Коммунистическэ партиин, түрэл правительствын ба арадай эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргадаг байһые гэршэлнэ. (ТАСС).

---

# *РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинуудта нээмэл бэшэг*

Һунгуулиин хэдэ хэдэн округуудһаа РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар бидэнэрые дэбжүүлһэн тухай, тэдэ округуудта баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыемнай гуйһан бэшэгүүд болон телеграммануудые заводууд, фабриканууд, барилганууд, шахтанууд, колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудай ажалшадай коллективүүдһээ, сэрэгэй частьнуудай личнэ составһаа, мүн элдэб округууд болон районуудай һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи зүблөөнүүдһээ бидэнэр, эндэ гараа табигшад, тус тустаа абаабди.

Манай кандидатурануудые дэбжүүлжэ, этигэл найдабаряа үзүүлһэнэйнь түлөө бүхы нүхэдтэ-һунгагшадта гүнзэгы баясхалан хүргэнэбди.

Хуулиин ёһоор тус бүридөө һунгуулиин нэгэ лэ округто баллотировалагдаха ёһотой байһанаа хараадаа абажа, бидэнэр коммунистнууд ба КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүд байһан хадаа заабари абахын тулада КПСС-эй ЦК-дэ хандаһан байнабди. КПСС-эй ЦК һунгуулиин иимэнүүд округуудта баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхые бидэндэ дурадхаа:

**Андреев А. А.** —Һунгуулиин Октябрьска округ, Новосибирск город,
**Булганин Н. А.** —Һунгуулиин Дзержинскэ округ, Москва город,
**Ворошилов К. Е.**—Һунгуулиин Тракторозаводской округ, Сталинград город,
**Каганович Л. М.**—Һунгуулиин Кагановичско округ, Свердловск город,
**Косыгин А. Н.** —Һунгуулиин Ярославска хүдөөгэй округ, Ярославска область,
**Маленков Г. М.**—Һунгуулиин Ленинградска округ, Москва город,
**Малышев В. А.**—Һунгуулиин Кузнецкэ округ, Кемеровскэ область,
**Микоян А. И.**—Һунгуулиин Ленинскэ округ, Ростов-на-Дону город
**Молотов В. М.**—Һунгуулиин Молотовско округ, Москва город,
**Первухин М. Г.**—Һунгуулиин Кировскэ округ, Ленинград город,
**Поспелов П. Н.**—Һунгуулиин Ракитянска округ, Белгородско область,
**Сабуров М. З.**—Һунгуулиин Сормовско округ, Горький город,
**Суслов М. А.**—Һунгуулиин Молотовско округ, Куйбышев город,
**Тевосян И. Ф.**—Һунгуулиин Кировскэ округ, Челябинск город,
**Хрущев Н. С.**—Һунгуулиин Калининска округ, Москва город,
**Шаталин Н. Н.**—Һунгуулиин Александровска округ, Владимировска область.
**Шверник Н. М.**—Һунгуулиин Коломенскэ округ, Московско область.

Энээнтэй дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые регистрацилха үедөө манай энэ мэдүүлгые документ гэжэ тоолохыень һунгуулиин зохихо комиссинуудые гуйнабди.

| | | |
|---|---|---|
| АНДРЕЕВ А. А. | МАЛЫШЕВ В. А. | СУСЛОВ М. А. |
| БУЛГАНИН Н. А. | МИКОЯН А. И. | ТЕВОСЯН И. Ф. |
| ВОРОШИЛОВ К. Е. | МОЛОТОВ В. М. | ХРУЩЕВ Н. С. |
| КАГАНОВИЧ Л. М. | ПЕРВУХИН М. Г. | ШАТАЛИН Н. Н. |
| КОСЫГИН А. Н. | ПОСПЕЛОВ П. Н. | ШВЕРНИК Н. М. |
| МАЛЕНКОВ Г. М. | САБУРОВ М. З. | |

1955 оной январиин 24.

---

# РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин № 743 Прибайкальска округой түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөн

Кабанскын, Байкало-Кударын, Иволгын, Курумканай, Ахын, Баргажанай, Түнхэнэй, Хойто-Байгалай, Прибайкальска аймагуудай ба Бабушкин городой ажалшадай 200 шахуу түлөөлэгшэд Соведүүдэй 2-дохи байшангай ехэ зал соо сугларaa.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадууд тухайгаа зүбшэн хэлсэхын тула сугларһан № 743 Прибайкальска округой һунгагшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөе Иволгын аймагай түлөөлэгшэ, «1-ое Мая» колхозой садовод Григорий Тимофеевич Попков нээгээ. Нүхэр Попков социалистическэ байгуулалтадаа манай ороной туйлаһан амжалтанууд тухай, болохоёо байгаа һунгалтые манай ажалшадай ажалай болон патриотическа дэбжэлтын оршон байдалда угтажа байһан тухай, парти, правительствын ба ажалшан арадай нягта холбоо барисаанай туг доро һунгалтын урда тээхи кампаниин үнгэржэ байһан тухай хэлээ.

Зүблөөнэй президиумэй һунгагдаһанай удаа Кабанскын аймагай түлөөлэгшэ нүхэр Хмелюгтэ үгэ үгтэбэ.

—Мүнөөдэр бидэнэр манай округһоо дэбжүүлэгдэһэн кандидадууд тухайгаа хэлсэхэ гэжэ сугларaабди. Темлюйскэ заводой коллектив манай парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Георгий Максимилианович Маленковые, Николай Александрович Булганиниие, Лазарь Моисеевич Кагановичые, мүн Бурят-Монголой гүрэнэй Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын главна режиссер Гомбожап Цыдынжапович Цыдынжаповые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар һунгуулиин № 743 Прибайкальска округһоо дэбжүүлэв. Манай заводой коллективэй дэбжүүлһэн эдэ кандидадуудые дэмжэхыетнай һунгуулиин Прибайкальска округой бүхы түлөөлэгшэдые уряалнаб,—гэжэ нүхэр Хмелюк хэлэбэ.

Трибуна дээрэ Байкало-Кударын аймагай түлөөлэгшэ, Кабанскын МТС-эй механизатор нүхэр Франчук гарана.

—Би МТС-эйнгээ коллективэй зүгһөө һунгуулиин № 743 Прибайкальска округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэд Г. М. Маленковой, Н. А. Булганинай, Л. М. Кагановичын ба Г. Ц. Цыдынжаповай кандидатурануудые халуунаар дэмжэнэб,—гэжэ тэрэ хэлэнэ.—Манай МТС-эй коллектив үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые бүхы хүдэлмэреэр сүм дүүргэһэн байна. 52 мянган гектар зөөлэн хахалалга хэхын орондо 64 мянган гектар элдүүрилээ. Дунда зэргээр гектар бүриһөө 9,5 центнер ургаса хуряагаа. Минии хүтэлбэрилжэ байһан 7-дохи тракторна бригада жэлэйнгээ түсэб 126 процент дүүргээһэн. Условно трактор бүхэнөөрөө дунда зэргээр 540 гектар зөөлэн хахалалга хэһэн, гектар бүриһөө 10 центнер ургаса хуряаһан байнабди. Мүнөө бидэнэр һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, хабарай тарилгада эршэмтэйгээр бэлдэжэ байнабди. Бидэнэр, советскэ ажалшад, социалистическэ Эхэ оронойнгоо бүри түргэнөөр хүгжэжэ, улам хүсэтэй болохын тула гүрэн түрын энэ шухала кампаниие эмхитэйгээр үнгэргэжэ, парти, правительстводаа хизааргүй дуратай, үнэн сэхэ байһанаа үшөө дахин гэршэлээбди.

Удаань Прибайкальска аймагай түлөөлэгшэ нүхэр Ведерникова, Иволгын аймагай түлөөлэгшэ нүхэр Мадаев, Түнхэнэй аймагай түлөөлэгшэ нүхэр Ошоров, Баргажанай аймагай түлөөлэгшэ нүхэр Кондаков ба бусад үгэ хэлэхэ зуураа, өөһэдынгөө аймагуудай һунгагшадай зүгһөө дэбжүүлэгдэһэн хүнүүдэй кандидатурануудые һайшаан дэмжэбэ.

Зүблөөндэ хабаалагшад предприятинуудай, колхозууд ба эмхи зургаануудай коллективүүдэй зүгһөө РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар **Георгий Максимилианович Маленковые, Николай Александрович Булганиниие, Лазарь Моисеевич Кагановичые** ба **Гомбожап Цыдынжапович Цыдынжаповые** һунгуулиин № 743 Прибайкальска округһоо дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалые нэгэн дуугаар дэмжээд, тэдэниие тус округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйха гэһэн тогтоол абаа.

Мүн зүблөөн округой бүхы һунгагшадта хандаһан Хандалга бэшэг баталан абаһан ба этигэмжэтэ нюурнуудые һунгаһан байна.

---

# Республикын ажалшад БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Эхэ оронойнгоо эрхим хүнүүдые дэбжүүлнэ

* *

## КЯХТЫН АЙМАГ

Тус аймагай промкомбинадай, гуталай фабрикын болон хэлхээ-холбооной конторын хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, педучилищиин багшанар ба студентнэрэй хамтын суглаанай тогтоолоор БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар республикын нютагай промышленностиин министр **Николай Буинович Пивоваров** Кяхта городой Ленинскэ округһоо дэбжүүлэгдээ.

Сүхын арһанай заводой, Куйбышевай нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин, Кяхтын хоёрдохи дунда һургуулиин багшанарай болон «Бурмонторгын» коллективүүд БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар областной военком **Федор Тогочеевич Будажабэе** нэгэн дуугаар Кяхта городой һунгуулиин Городской округһоо дэбжүүлһэн байна.

Мүн Кяхта городой һунгуулиин Пригороднэ округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретарь **Андрей Урупхеевич Модогоев** Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй, Кяхтын МТС-эй механизаторнуудай хамтын суглаагаар дэбжүүлэгдэбэ.

## БАБУШКИН ГОРОД

Бабушкин городой промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд болон организацинуудай коллективүүдтэ һунгалтын урда тээхи суглаанууд боложо дүүрэбэ. БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд **Н. С. Хрущев, Л. М. Каганович** нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлэгдээ. Мысовая станциин коллектив түрүү машинист **Дмитрий Павлович Масаловые** БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар һунгуулиин 30-дахи Бабушкинска округһоо дэбжүүлээ.

Һунгуулиин 31-дэхи Танхойско округһоо республикын засаг түрын дээдэ органой депутадта кандидадаар профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Марк Моголоевич Могнонов** дэбжүүлэгдэбэ.

## ЗАИГРАЙН АЙМАГ

БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд Заиграйн аймагта боложо дүүрэбэ. Һунгуулиин 50-дахи Заиграйн округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй Заиграйн айкомой нэгэдэхи секретарь **Федор Филиппович Петров** дэбжүүлэгдэбэ.

Эрийскэ леспромхозой хүдэлмэришэд, албахаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд һунгуулиин 54-дэхи Илькинскэ округһоо «Забайкаллес» комбинадай начальник **Петр Абрамович Афанасенкые** БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Һунгуулиин 51-дэхи Горхонско округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар республикын социальна тэдхэмжын министр **Африкан Владимирович Башинов** дэбжүүлэгдэбэ.

## АХЫН АЙМАГ

Аймагай колхозууд, предприятинуудаар һунгалтын урда тээхи суглаанууд эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. Ахын аймагай ажалшад БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар һунгуулиин № 81 Окинска округһоо парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд **Климент Ефремович Ворошиловые, Михаил Георгиевич Первухиниие** нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

Орликско дунда һургуулиин коллектив, «Коминтерн», «Улаан Шарза» колхозуудай колхознигууд БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар мүн энэ округһоо партиин айкомой секретарь нүхэр **Даша Дашиевич Ошоровые** дэбжүүлээ.

## ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ

Түнхэнэй аймагай ажалшад БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд **Г. М. Маленковые, Н. А. Булганиниие,** мүн республикынгаа эрхим хүнүүдые нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлһэн байна.

Карл Марксын, Молотовой нэрэмжэтэ, «Путь Ленина» колхозой гэшүүд, Кыренэй дунда һургуулиин багшанар һунгуулиин 96-дахи Кыренэй округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар республикын Гэгээрэлэй министр **Иннокентий Васильевич Баранниковые** дэбжүүлбэ.

Һунгуулиин 97-дохи Еловско округһоо республикын засагай дээдэ органой депутадта кандидадаар партиин Түнхэнэй айкомой нэгэдэхи секретарь **Борис Федорович Зонхоев** дэбжүүлэгдээ.

Һунгуулиин 98-дахи Сагаан-Нуурска округой һунгагшад—Хрущевой нэрэмжэтэ, «Красный пахарь» колхозуудай гэшүүд Түнхэнэй МТС-эй тракторна бригадын бригадир **Георгий Иннокентьевич Сороковиковые** БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Дэбжүүлэгдэһэн эдэ кандидадуудые баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйха гэһэн тогтоолнууд баталан абтаа.

## ИВОЛГЫН АЙМАГ

Гурульбын сельсоведэй «1-ое Мая» колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд **Вячеслав Михайлович Молотовые, Николай Александрович Булганиние** ба КПСС-эй Иволгын айкомой нэгэдэхи секретарь **Даша Ринчиндоржиевич Эрдынеевые** 62-дохи һунгуулиин округһоо нэгэн дуугаар дэбжүүлээд, энэ округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйха гэһэн тогтоол абаа.

Оронгын сомоной «Улаан Оронго» колхозой колхознигууд БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар 61-дэхи һунгуулиин округһоо Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд **А. И. Микояниие, Л. М. Кагановичые** ба КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь **Цырен Очирович Очировые** дэбжүүлбэ.

Иволгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрээ республикын дээдэ органой депутадуудта кандидадуудаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ **Г. М. Маленковые,** КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь **Н. С. Хрущевые** ба Иволгын МТС-һээ тус колхоздо хүдэлмэрилдэг зоотехник **Елена Степановна Славинае** 60-дахи һунгуулиин округһоо дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол абаһан байна.

## БИЧУРЫН АЙМАГ

Гушадай сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һунгуулиин 43-дахи округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар нүхэд **Н. А. Булганиние, К. Е. Ворошиловые, М. Г. Первухиниие** болон колхозой түрүүшүүлэй нэгэн нүхэр **Прасковья Евдокимовна Павловае** нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлбэ.

«Защита Мира» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд һунгуулиин 42-дохи Бичурска округһоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Бичурын МТС-эй тракторна бригадын бригадир **Яков Аверьянович Утенковые** дэбжүүлбэ.

## КАБАНСКЫН АЙМАГ

«Коммунизм» колхозой гэшүүд, Темлюйскэ МТС-эй механизаторнууд, Кабанскын дунда һургуулиин багшанарай коллектив һунгуулиин 63-дахи Кабанскын округһоо Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр **Михаил Иванович Чувьюровые** дэбжүүлһэн байна.

Темлюйскэ заводой болон барилгын трестын коллективүүдэй хамтын суглаанууд боложо, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар заводой тээрмын машинист нүхэр **Афанасий Протасович Тамакуловые** һунгуулиин 66-дахи Каменска округһоо дэбжүүлээ.

# Ородой түрүүшын революциин табин жэлэй ой*)

## (Тезисүүд)

12. Революциин саашадаа хүгжэхэдэнь, бүгэдэниитын стачкаһаа революционно тэмсэлэй эгээн дээдэ формодо—зэбсэгтэ восстанида орохо шухала болоһон байгаа.

Большевистскэ организацинууд РСДРП-гэй III съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, зэбсэгтэ восстанида үсэд шангаар бэлдэһэн байна. Партиин вождь В. И. Ленин 1905 оной ноябрьда хилын саанаһаа Петербургда бусажа ерээд, олониитые хүтэлбэрилхэ ба зэбсэгтэ восстани бэлэдхэхэ тушаа партиин ажал-ябуулгые толгойлһон юм. Ленин болбол контрреволюциин түсэбүүдые элиишэлдэг, пролетариадые һэрэмжэтэй байхыень, дайсанда харюу үгэхөөр бэлэн байхыень уряалдаг һэн.

Ородой түрүүшын революциин хүгжэлтын эгээн дээдэ шатань декабрьска зэбсэгтэ восстани мүн байгаа. Энэ восстани бүхы 1905 оной турша дотор пролетариадай хэһэн олониитын тэмсэлээр бэлэдхэгдэһэн байха юм.

Хаанта засагта эсэргүү зэбсэгтэ восстаниин туғые московско хүдэлмэришэд анха түрүүшээр үргэһэн байна. Большевигүүдэй хүтэлбэрилһэн хүдэлмэришэдэй депутадуудай Московско Совет декабриин 7/20/-до бүгэдэниитын политическэ стачка соносхоо һэн. Энэ стачка зэбсэгтэ восстани болгогдохо зорилготой байгаа. Хүдэлмэришэд тон нягтаар жагсажа тэмсэһэн байна. Бүхы предприятинууд зогсоо һэн. Декабриин 9/22/-дэ хаанай правительствын сэрэгүүдтэ эсэргүүгээр московско хүдэлмэришэдэй баррикадна байлдаанууд эхилһэн байна. Восстаниин гол гуламтануудынь Пресня, Замоскворечье, Рогожско-Симоновскэ район байгаа. Зэбсэгтэ хүдэлмэришэд юһэн үдэрэй турша соо хаанай сэрэгүүдтэ эсэргүүсэн баатарлигаар тэмсээ һэн. Олониитэ бүхы хүдэлмэришэдөөр дэмжэгдэһэн 8 мянган зэбсэгтэ дружинниигууд үйлсын баррикадна байлдаануудта хабаадалсаа. Преснидэ болоһон восстани илангаяа үсэд шанга, хатуу шэрүүн байгаа. Восстаниие дарахын тула хаанай правительство сэрэгэй томо хүсэнүүдые Москва руу эльгээһэн байна. Декабрьска зэбсэгтэ восстаниин үедэ хүдэлмэришэд гайхамшаг ехэ баатаршалга, шэн зориг, аша габьяа харуулһан, тэдэнэр эсэстээ хүрэтэрөө эрид шанга тэсэбэритэй, дайшалхы зоригтой байһан юм. «Бидэ эхилээ һэмди. Бидэ дүүргэхэеэ байнабди... Бидэнэй шуһа адхаруулха, манниие хүсөөр дараха, алаха байха. Теэд хамаагүй. Ерээдүйдэ хүдэлмэришэн анги илахал байха. Бүхы оронуудтахи олон үеын хүнүүд Преснийн жэшээ дээрэһээ тэсэбэритэй шанга байха һургаал абаха юм»,—гэжэ преснинскэ дайшалхы дружинануудай штабай һүүлшын приказ дотор хэлэгдэһэн байна.

Революциин 11 һара соо ородой пролетариадай политическэ ушар мэдэрэл тон ехээр ургаа гэжэ 1905 оной декабрьда болоһон восстани харуулаа. Хэрбээ 1905 оной январьда олон мянган хүдэлмэришэд «бишыханиие һаань хайра» хааиһаа гуйха гэжэ хаанай ордон тээшэ хүрэг зураг бариад, мүргэл уншажа ябаад ошоһон байгаа һаа, 1905 оной декабрьда ородой пролетариат хаанта засагые унагаахын түлөө, демократическа республика тогтоохын түлөө гартаа буу зэбсэг бариад баатарлигаар тэмсээ һэн.

Декабрьска зэбсэгтэ восстаниие хаанта засаг хэрзэгы шэрүүнээр дараһан байна. Восстаниин диилдэһэн гол шалтагаануудынь ямар байгааб гэхэдэ, восстаниие хүтэлбэрилгэ зүндөө дэбжэн ургажа байһан хүдэлөөнһөө гээгдээд байгаа. Восстани удааруулагдажа эхилһэн ба Московско гарнизоной солдадуудай заримынайнь дунда буһалгаануудай болоһон зохид һайн саг алдагдашаһан байха юм. Большевигүүдэй Московско комитедые хаанта засагай хааһан хойно Москвадахи зэбсэгтэ тэмсэл хоорондоо холбоогүй тус тус районуудай восстани болошоһон байна. Һургагдаһан зэбсэгтэ отрядууд восстаниие бэлэдхэжэ байха үедэ байгуулагдаагүй, хүдэлмэришэдтэ буу зэбсэг хүртэдэггүй һэн.

Москвагай хүдэлмэришэдэй зэбсэгтэ восстани пролетариадай бүхэроссийска нэгэн дорын, нэгэдэмэл тэмсэл боложо шадаагүй һэн. Энээн дээрэһээ хаанай правительство Москвада болоһон восстаниие дараһаа гадна, мүн Донбассто, Харьковто, Красноярскда, Читэдэ, Новороссийскда, Пермидэ, Сормоводо, Латвида, Финляндида ба бусад газарнуудта болоһон зэбсэгтэ тэмсэлые шэрүүн шангаар дараһан байна. Мүн тэрэшэлэн зэбсэгтэ восстаниин урагшагүйдэһэнэй нэгэн шалтагаанинь хамгаалгын тактика байһан юм. Марксай хэлэһэн ёһоор, бэеэ хамгаалгын тактика «зэбсэгтэ восстаниин үхэлынь» мүн. Меньшевигүүдэй ба эсэрнүүдэй һүйдхэлтэ бузар ажал-ябуулгань восстаниин диилдэхэдэ туһалһан байна.

Декабрьска зэбсэгтэ восстаниин дүй дүршэлые сэгнэхэ зуураа, В. И. Ленин хожомынь ингэжэ бэшээ һэн: «Революционно тэмсэлэй тон ехэ хүгжэлтэ, тон ехэ хүсэн бүхы дэлхэйн түүхэдэ түрүүшынхиеэ туйлагдажа, зэбсэгтэ восстани пролетариадай онсо тусгаар зэбсэг болохо олониитын стачкатай нэгэдэжэ болоһон байна. Энэ дүй дүршэл бүхы пролетарска революцинуудта дэлхэйн удхашанартай байһаниинь элитэ» (Зохёолнуудай 31-дэхи том, 315-дахи нюур).

13. Декабрьска зэбсэгтэ восстаниин диилдэһэн хойно революци хоёрдохи шатадаа ороо һэн. Энэ шатын онсо илгаань гэхэдэ, революционно долгин ябан ябан буураһан, реакци шангадаһан байна.

Хаанай правительство американска империалистнуудай туһаламжаар Японитой эб хэхэ эшэгүүритэ хэлсээ баталаад, өөһэдынгөө сэрэгүүдэй гол хүсэнүүдые революци дараха ябадалда зорюулаа һэн. Хэһээлтэ хэдэг экспедицинүүдэй, полициин эмхидхэһэн һүйдхэлшэдэй черносотенно бандануудай, сэрэгэй полевой сүүдүүдэй ашаар, хүниие олоорнь саазалан алаха, хүдэлмэришэдэй ба таряашадай организацинуудые полицейскэ ёһоор хэһээхэ аргаар хаанта засаг хүдэлмэришэн ангиин революционно авангардые үгы хэхэ гэжэ, бүхы арадые айлгаха гэжэ һэдэһэн байгаа. Олон мянган революционно тэмсэлшэдые хаанай алууршад алаһан хюдаһан байна.

Хаанай правительство арадуудай хоорондо һаһа хаядаг, еврейнүүдые хюдаха, татар-армянуудай бэе бэеэ алалсаха мэтын уршагта муухай үйлэнүүдые эмхидхэдэг байгаа.

Хаанай правительство революционно хүдэлөөе бутарган һуларуулхаяа, таряашадые мэхэлэн пролетариадһаа холодуулхаяа оролдожо, Гүрэнэй Дүүмэ зарлаһан байна. Ородой буржуазиин политическэ партинууд — кадедүүд ба октябристнууд хаанта засагтай, крепостнигууд-помещигүүдтэй сэхэ үгэсэжэ эхилһэн, революциие дарахадань хаанта засагта туһалдаг байһан юм.

Хүшэр хүндэ иимэ оршон байдалдашье революци боложо үргэлжэлһөөр байгаа. Хаанта засагта эсэргүү тэмсэлдэ эгээл түрүүшээр бодоһон пролетариат байлдаануудые хэ хэһээр эгээн һүүлдэ сухаряа һэн. Пролетариадай үсэд шанга байлдаанууд, мүн үргэлжэлһөөр байһан политическэ стачканууд контрреволюциин түрилтые буурулан барижа байһан, пролетариадай эгээн гүнзэгы ехэ резервнүүдые революционно хүдэлөөндэ татан оруулжа байһан юм.

1906 ондо таряашанай хүдэлөөн бүри үргэдэһэн байна. Энэ хүдэлөөндэ Россиин бүхы уезднүүдэй хахадынь хабаадалсаа бэлэй. 1906 оной зун Свеаборгдо ба Кронштадта матросуудай восстани гэнтэ болоо һэн.

14. Революциин бууража байха үедэ большевигүүд өөһэдынгөө тактикые хубилгаһан байна. Хаанта засагые добтололгодо олониитэ зониие сэхэ шууд бэлэдхэхэ ябадалаа эмхитэйгээр болюулха тактикада, нюуса бэшэ ба нюуса хүдэлмэриие нэгэдүүлэн ябуулха тактикада большевигүүд ороһон байна.

Ленин болбол ородой түрүүшын революциин жэлнүүдтэ дүүмэ тушаа революционно тактика зохёогоо һэн. Пролетариадай тэмсэлэй гол формонь парламентска ажал-ябуулга мүн гэжэ тоолодог байһан меньшевигүүдэй ба II Интернационалай оппортунистнуудай тактикаһаа Ленинэй энэ тактикань үндэһөөрөө илгаатай байгаа.

Дүүмэ тушаа большевигүүдэй зохёоһон тактика таряашадые өөһэдынгөө талада оруулха, дүүмэ дотор хүдэлмэришэн ангиин ба таряашанай түлөөлэгшэдэй революционно блок байгуулха, таряашадые либеральна буржуазиин нүлөөн дороһоо гаргаха хэрэгтэ зорюулагдаһан байха юм. Большевигүүд дүүмые революционно агитаци хэхэ, хаанта засагай бузар муухай бүхы аашануудые, контрреволюционно буржуазиин урбалтые элиишэлхэ трибуна болгон хэрэглэдэг байгаа. Харин меньшевигүүд контрреволюционно буржуазитай (кадедүүдтэй) блок хэжэ, «амгалан» ёһоор, дүүмээр дамжуулан таряашадта эрхэ сүлөө олгогдохо, газар үгтэхэ хэбэртэй гэһэншүү хооһон хуурмаг үгэнүүдые олониитэ зоной дунда тараахадань буржуазида туһалдаг байгаа.

Дүүмэ дотор большевигүүдэй хэһэн ажал-ябуулгын дүй дүршэлынь уласхоорондын революционно хүдэлөөндэ ехэ удхашанартай байгаа, байнашье. Энэ дүй дүршэлые өөһэдынгөө парламентска тактика зохёоходоо хилын саанахи оронуудай коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинууд тэндэхиингээ байдал тааруулан хэрэглэдэг байха юм.

Большевигүүд тон орёо оршон байдалда, ангинуудай хүсэнүүдэй тэнсүүриин түргэнөөр хубилжа байха үедэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе зүбөөр хүтэлбэрилжэ, олониитэ зоной революционно дэбжэлтые толгойлон, тэдэ зониие байлдаанда зоримгойгоор оруулжа шададаг, хэрэгтэй сагай болоходо революционно хүсэнүүдые шэнэ байлдаануудта бэлэдхэн, сохилто дороһоо гаргажа шададаг гэжэ 1905—1907 онуудай революци харуулаа.

Харин тиихэдэ меньшевигүүд аймхай дүүлэгэр реформистнууд байһанаа харуулжа, революциһаа арсаһан, либерально-монархическа буржуазитай үгэсэлгэ хэһэн, хаанта засагтай эбсэһэн замда ороо һэн.

15. Революционно арадай эсэргүүсэлтын хүсэн иимэ ехэ байгаа гэбэл, декабрьска зэбсэгтэ восстаниин диилдэһээр аяар жэл хахад үнгэрһэн хойно революциие хаанта засаг дараһан байна.

Революциин диилдэһэнэй гол шалтагааниинь ямар байгааб гэхэдэ, хүдэлмэришэдэй, таряашадай болон солдадуудай хэһэн тэмсэлнүүдые революционно нэгэн бүхэли тэмсэл болгогдожо шадагдаагүй һэн. Революциин үедэ хүдэлмэришэдэй ба таряашадай холбоо барисаань үшөө бата байгаагүй, таряашад даншье таһаранхайгаар, эмхигүйгөөр, хүсэд шиидэнги бэшээр тэмсэһэн байна; олониитэ таряашадай нилээд хубинь тэрэ үедэ эсэрнүүдэй нүлөөндэ ороод байгаа. Ороной промышленна центрнүүдтэхи революциин гол гуламтануудые хаанта засагай дараһан хойно, помещигүүдтэ эсэргүү таряашадай революционно эгээн ехэ хүдэлөөнүүд болоо бэлэй. Таряашанай ехэнхи хубинь помещигүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэхэ зуураа хаанда эсэргүүсэн тэмсэхэеэ үшөө шиидэдэггүй, хаанай гарһаа газар абажашье болохобди гэжэ найдадаг байгаа. Энэнь хүдэлмэришэдэй ба таряашадай революционно тэмсэлые дарахадань хаанда ехэнхидээ туһалдаг байһан армиин хэрэг ябадалда нүлөөлһэн байна. Мүн хүдэлмэришэдшье хүсэд эбтэйгээр тэмсэжэ шадаагүй бэлэй. Хүдэлмэришэдэй зарим нэгэн отрядууд ниитэ тэмсэлдэ хожомдожо ороо һэн. Меньшевигүүдэй урбалта хэһэн хорото ябуулга дээрэһээ пролетарска партиин дунда нэгэдэлгүй байһан ушар хүдэлмэришэн ангиин зэргэнүүдые бутаргадаг, тиин революциин хүтэлбэрилхы хүсэн бологшо энэ ангиин хүсые һулаpуулдаг байгаа. Эдэ бүгэдын шалтагаанаар пролетариат тэрэ үедэ революциин бодото ударидагша байха үүргээ хүсэд һайнаар дүүргэжэ үшөө шадаагүй, революциие илалтада хүргэжэ шадаагүй һэн.

Революциие дарахадань хаанта засагта хариин империалистнууд туһалһан байна. Революциие дарахын тула французска, английска, австрийска ба бельгийскэ банкирнууд хаанта засагта ехэ урьһаламжа үгөө һэн. Пролетарска агууехэ уранзохёолшо Максим Горькиин тодо зүбөөр хэлэһэн ёһоор, энэ хадаа «иудын урьһаламжа» мүн байгаа. Кайзеревска Германи болбол ородой революциин илаа һаань, тэрэ революцида эсэргүү сэрэгэй добтолго хэхэеэ бэлэдхэжэ байгаа.

1905—1907 онуудай революци диилдэбэшье, революциие үүсхэһэн экономическа ба политическэ ажабайдалай гол нухэсэлнүүд нүлөөлһөөр байгаа. Энээн дээрэһээ революционно шэнэ ехэ доһолгоон зайлашагүй болохо ушартай байгаа.

Росси дотор шэнэ революци болохогүй гэжэ меньшевигүүд-ликвидаторнууд ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэхи бусад урбагшад, ренегадуудай худал хуурмаг үгэ тараадаг байһаншье һаа, большевигүүд демократическашье революци, социалистическэшье революци заатагүй болохо гэжэ эсэшэ сусашагүйгөөр хэлэдэг һэн. Ородой пролетариат «бүүр түүр найдалгые» бэшэ, харин революциин дахин болохо тухай научна үндэһэтэй этигэл найдабариие» хүтэлбэри болгодог юм» гэжэ В. И. Ленин заадаг байгаа. (Зохёолнуудай 17-дохи том, 211-дэхи нюур).

Реакциин хүшэр хүндэ эрхэ байдалда, хаанта засагай шэрүүн шанга мүрдэлгын оршон байдалда большевигүүд хүдэлмэришэн ангиие тойруулан ороной демократическа хүсэнүүдые нягтаар жагсааһан, хүдэлмэришэн анги ба таряашан хоёрой дайшалхы холбоо барисаа байгуулһан, Россиин арадуудай интернациональна нэгэдэлые бэхижүүлһэн, олониитэ ажалша зониие хаанта засагта эсэргүү эрид шууд шэнэ добтолгодо, помещигүүдэй ба буржуазиин эзэрхэлгые унагаахын түлөө тэмсэлдэ бэлэдхэһэн байна.

### III.

16. Ородой түрүүшын революци Россиин түүхэдэ тон ехэ событи байһан юм, ороной бүхы саашанхи хүгжэлтэдэ тэрэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлээ, арад зоной ухаан сэдьхэлдэ үни удаан саг соо мартагдашагүй тэмдэг үлөөгөө. Энэ революци ушар ёһо мэдэхэ революционно ажал-ябуулгада үргэн ниитэ арад зониие жагсааһан ба тэдэниие политическэ тэмсэлэй сэгнэшэгүй ехэ дүй дүршэлтэй болгоһон байна. 1905—1907 онуудта хаанта засагта эсэргүү хэгдэһэн шэрүүн шанга тэмсэлэй үедэ Россиин дарлагдаһан арадуудай нэгэдэмэл революционно фронтын бата бэхи үндэһэ һуури табигдаһан байна, тэдэниие ородой баатарлиг пролетариат толгойлһон юм.

Революциин эгээн шухала үрэ дүнгүүдэй нэгэниинь юун байгааб гэхэдэ, ажалша зоной вождь боложо жагсаһан, олониитын хүтэлбэрилхы хүсэн болохо пролетариадай үүргэнь айхабтар ехээр дээшэлһэн байна. Демократическа эрид хубилалта хэхын түлөө тэмсэлдэ олониитэ арад зониие хүтэлбэрилхэ үүргые либеральна буржуазиһаа пролетариат буляан абажа, имагтал хүдэлмэришэн анги империализмын үедэ болоһон революциин вождь байжа шадаха юм гэжэ эли тодоор гэршэлэн харуулба. Капитализмын хүсэд дүүрэнээр хүгжөөгүй дээрэһээ оронойнгоо бүхы хүн зоной үсөөнхинь байһаншье орондо, пролетариат ниитэдемократическа хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэ байжа шадаха юм гэжэ ородой түрүүшын революциин түүхэтэ дүй дүршэл гэршэлээ.

Хүдэлмэришэн ангиин нягта нэгэдэлгүйгөөр дарлагшадые илажа шадагдахагүй юм гэжэ энэ революци эли тодоор харуулһан байна. II Интернационалай партинуудһаа үндэһөөрөө илгаатай, шэнэ түхэлэй, имагтал дайшалхы революционно марксистска парти хүдэлмэришэн ангиин болон бүхы ажалшадай бодото хүтэлбэрилэгшэ ба вождиин үүргые дүүргэжэ шадаха юм гэжэ революциин дүй дүршэл элирхэйлбэ.

Өөрынгөө шэнжэ шанараар буржуазно-демократическашье һаа, ородой түрүүшын революци пролетарска удхатай байһан юм, юуб гэхэдэ революциин вождьнь пролетариат байхаһаа гадна, мүн революциин бүхы ябасые ба үзэгдөө дуулдаагүй үргэн далайсые тэмсэлэй пролетарска арга, методүүд тодорхойлоо һэн.

Арад зониие революциин хэрэгтэ эдэбхитэйгээр элсүүлхэ зэбсэг бологшо олониитын политическэ стачкануудай агууехэ удхашанарые энэ революциин дүй дүршэл харуулба. Шалгагдамал зэбсэг мүн байгаа политическэ стачкануудые Россиин хүдэлмэришэн анги өөрынгөө саашанхишье революционно тэмсэлдэ хэрэглэдэг һэн. 1917 оной февральда Петроградай хүдэлмэришэд ба солдадууд зэбсэгтэ восстани эмхидхэхынгээ хажуугаар политическэ стачка хэһэн юм, тэрэнь хэдэхэн үдэрэй турша дотор хаанта засагые унагааха арга боломжо арад зондо олгоһон байна. Энэ революци хүдэлмэришэн ангиие зэбсэгтэ восстани хэхэ дүй дүршэлтэй болгобо. Тэрэ дүй дүршэлыень большевигүүд 1917 оной Октябрьска зэбсэгтэ восстаниие бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ ябадалдаа хэрэглээ бэлэй.

1905—1907 онуудай революци хүдэлмэришэн анги ба таряашадай холбоо барисаан тухай ленинскэ сурталай бодото хүсэ шадалые эгээн түрүүшээр түүхэтэ ёһоор шалгаһан юм. Хаанта засагые ба буржуазиие унагаахын түлөө хэгдэһэн тэмсэл соогуур, социалистическэ шэнэдхэн хубилалгануудай үеэр бии болоһон ба батажаһан хүдэлмэришэн анги болон таряашадай холбоо барисаан мүнөө үедэ советскэ байгуулалтын бата бэхи ба ойроо хүртэшэгүй байһанай эбдэршэгүй үндэһэ һуури, социалистическэ обществые хүгжөөхэ ба бэхижүүлхын түлөө, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ агууехэ хүсэн болонхой.

Хүдэлмэришэн анги ба таряашадай холбоо барисаан тухай ленинскэ сурталай үнэн зүб байһаниинь агууехэ Хитад арадай, Европын болон Азиин арадай демократиин оронуудай ажалшадай туйлаһан түүхэтэ илалтанууд дотор эли тодоор гэршэлэгдэбэ. Хүдэлмэришэн анги ба таряашадай холбоо барисаанда хүтэлбэрилхы үүргыень хүдэлмэришэн анги дүүргэдэг байна, энэ холбоо барисаан арадай демократиин оронуудта социалистическэ үндэһэн хубилалтануудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байгаа арадай-демократическа байгуулалтын үндэһэ һуури болонхой.

1905 ондо ородой хүдэлмэришэд ба таряашад түүхэдэ эгээн түрүүшээр пролетариат ба таряашадай революционно-демократическа диктатура тухай, шэнэ, арадай засаг тухай асуудалые бодото хэрэг дээрэнь табиһан байна. Ородой түрүүшын революциин үедэ бии болгогдоһон хүдэлмэришэдэй депутадуудай Соведүүд Россиин хүдэлмэришэн ангиин айхабтар ехэ түүхэтэ туйлалта байгаа бэлэй. Тэдэ Соведүүд Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илаһанай эсэстэ манай орон дотор байгуулагдаһан Советскэ засагай эхин жэшээ байһан юм. Түрүүшын Соведүүдэй дүй дүршэл хадаа пролетариадай диктатурын гүрэнэй засагай формо болоһон Соведүүд тухай һургаалые саашадань зохёохо ябадалдань Ленииндэ шухала эхи һуури болоһон юм.

1905—1907 онуудай революци либеральна буржуазиин контрреволюционно шэнжэ шанарые элирүүлһэн ба тэрэнэй нүлөөе һуладхаһан байна, либеральна буржуази өөрынгөө политическэ резервнүүдые, эгээн түрүүшээр таряашадые алдаһан юм.

Ородой түрүүшын революциин шухала дүнгынь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа хаанта засагай нэгэн гол түшэг тулгуури болохо армиие һуларуулһан байна.

Ородой түрүүшын революциин жэлнүүд хадаа политическэ хоёр ондоо хараа шугамай—большевигүүдэй баримталдаг революционно стратеги ба тактикын хараа шугамай, тэрээндэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн меньшевигүүдэй оппортунистическэ хараа шугамай бодото шалгалта болоһон юм. Коммунистическэ партиин үндэһэ һуури табигша ба вождь В. И. Ленинэй зохёоһон большевигүүдэй стратегическэ түсэбэй ба тактическа хараа шугамай үнэн зүб байһаниие революциин хүгжэлтэ гэршэлэн харуулба.

17. 1905—1907 онуудта болоһон ородой революци империализмын үедэхи революционно байлдаануудай үе сагые нээгээ. Россиин революционно хүдэлмэришэд ба таряашадай хаанта засагта хэһэн сохилтонь мүн нэгэ доро бүхы империалистическэ системэдэ хэһэн сохилто байгаа.

Россида болоһон революциин үедэ Россиин хүдэлмэришэн, таряашадай революционно тэмсэлые Баруун Европын пролетариат халуунаар һайшаан талархажа байгаа. Европын бүхы ехэ ехэ оронуудаар эрид эсэргүүсэлтын стачканууд ба демонстрацинууд үргэнөөр дэлгэрбэ.

Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшад А. Бебель, К. Либкнехт, Р. Люксембург болон бусад российска пролетариадай тэмсэлые үндэрөөр сэгнэдэг бэлэй. Россида болоһон революционно событинуудые Карл Либкнехт «Европын арадуудай түүхэдэхи эрьелтын пункт» гэжэ нэрлэһэн ба «ородой революциин туг доро жагсахыень» немецкэ хүдэлмэришэдые уряалһан юм.

Россида болоһон революци колониальна ба колониальна шахуу оронуудтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ хүсэ ехэтэ нүлөө үзүүлһэн байна. «Ородой революци,—гэжэ В. И. Ленин зааһан юм,—бүхы Азида хүдэлөө үүдхэбэ. 1905 оной хүсэтэ ехэ восстани гүнзэгы тэмдэг үлөөгөө хэдэн зуугаад миллион хүнүүдэй урагшаа зүдхэжэ байгаа хүдэлөөндэ үзүүлдэг тэрэнэй нүлөө усадхагдашагүй юм гэжэ Турцида, Персидэ, Хитадта болоһон революцинууд гэршэлжэ үгэнэ». (Зохёолнуудай 23-дахи том, 244-дэхи нюур).

Тиимэ болохолоороо, дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй гол газарынь Росси болоо, тиихэдэ баатарлиг российска пролетариат бүхы дэлхэйн революционно пролетариадай түрүү зэргэдэ гараа гэжэ 1905—1907 онуудай революци гэршэлһэн байна.

Уласхоорондын реакциин гол түшэг тулгууринь Баруун зүгэй хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе ба Зүүн зүгэй национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарагшань энэ үедэ хаанта засаг байхаяа болиһон, харин хаанта засагые революциһаа абарһан Баруун Европын ба Америкын Холбоото Штадуудай империалистическэ буржуази байһан юм гэжэ ородой түрүүшын революциин событинууд харуулба.

18. Россиин хүдэлмэришэн ангиин революционно практика II Интернационалай оппортунистнуудта тон ехэ сохилто хэхэ зуураа, творческо марксизмын агууехэ зоригжуулхы хүсые, пролетариадай революционно тэмсэлдэ ленинизмын теори ба тактикын айхабтар ехэ удхашанартай байһаниие гэршэлбэ.

Буржуазна революцинуудые заатагүй буржуази хүтэлбэрилхэ ёһотой юм гэжэ II Интернационалай партинуудай дунда дэлгэрэнхэй байһан хараа бодолые энэ революци буруутуулба, тиин пролетариадай хүтэлбэрилхы үүргэ тухай ленинскэ һургаалай үнэн зүб байһаниие гэршэлэн харуулба. Таряашад хархис үзэлтэй юм гэһэн, таряашадтай холбоо барисаа хэжэ, пролетариат капиталистнууд-помещигүүдэй дарлалтые усадхажа шадахагүй юм гэһэн II Интернационалай оппортунистнуудай ба ородой меньшевигүүдэй хорото муухай номнолые ородой түрүүшын революци мүн лэ буруутуулһан байна.

Буржуазно-демократическа революциин социалистическэ революци болон хүгжэхэ тухай ленинскэ теори хадаа буржуазна ба социалистическэ революци хоёрой хоорондо үни удаан сагай забһарлалга байха ёһотой юм гэжэ II Интернационалай оппортунистнуудай тараадаг номнолые бута сохиһон байна, тэрэ теори капиталистическэ дарлалгаһаа сүлөөрхынь түлөө тэмсэлэй замые бүхы оронуудай пролетариарта гэрэлтүүлһэн юм.

Манай орон дотор Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалта пролетарска революци тухай ленинскэ теориин илан мандаһанай гэршэ мүн. Ахадүү коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд социалистическэ революци тухай ленинскэ теориие өөһэдынгөө оронуудай онсо өөрэ байдалда тааруулан, творческоор хэрэглэжэ ба хүгжөөжэ байна.

* * *

Хаанта засагай урдаһаа түрүүшын революционно добтолго хэһэн сагһаа хойшо үнгэрһэн табин жэлэй турша дотор манай ороной хүдэлмэришэн анги ба бүхы ажалшад гайхамшаг түүхэтэ замаар ябажа гараа.

Россиин хүдэлмэришэн анги Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, ажалша таряашадтай холбоо барисаатайгаар ябажа, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци хэһэн, хүдэлмэришэн таряашадай социалистическэ гүрэн байгуулһан ба СССР-тэ социализмын илалта туйлаһан байна. Энээгээрээ советскэ арад ородой түрүүшын революциин түрүү тэмсэлшэдэй һанал бодолые хэрэг дээрэнь бэелүүлбэ, мүн эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ адхаруулһан улаан шуһан, тохёолдоһон хүшэр хүндэ хохидол дэмы хооһоноор һалаагүй гэжэ харуулба.

Гурбан революциин гал дүлэн соогуур гараһан, манай орон дотор хэгдэһэн агууехэ социально-экономическа шэнэдхэн хубилалтануудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй үеэр, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай байлдаанууд соогуур хатуужаһан Коммунистическэ парти мүнөө үедэ социализм байгуулгые түгэсхэхын ба коммунизмда шата дамжан орохын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадай шалгагдамал хүтэлбэрилэгшэнь ябана. Социалистическэ экономикын шухалын шухала үндэһэ һуури бологшо, манай ороной экономическа ба оборонно хүсэ шадалай база, ажалшадай шанга шадалтай ба культурна ажабайдалай эшэ үндэһэ мүн байгаа хүндэ индустриие саашадань түргэнөөр хүгжөөхын түлөө манай парти советскэ арадай хүсэ шадалые эдэбхитэйгээр элсүүлнэ. Хүндэ индустриие хүгжөөхэ талаар туйлагдаһан амжалтануудай үндэһөөр манай парти хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие саашадань хүгжөөхэ ябадалые эмхидхэнэ.

Арад зонтоёо нягта холбоотой байдаг, тэрэнэй творческо хүсэ шадалда хизаарлашагүйгөөр этигэдэг Коммунистическэ парти ажалша ниитын ажалай ба политическэ эдэбхиие улам хүгжөөнэ, манай Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй революционно эршэ зоригые, эдэбхи үүсхэлые шэглүүлэн хүтэлбэрилнэ.

*(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)*

---

*) Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын январиин 25-най номерто.

# Ородой түрүүшын революциин табин жэлэй ой

## (Т е з и с ү ү д)

*(Түгэсхэл)*

Сүлөөрэлгын тэмсэлэй ба социалистическэ байгуулалтын бүхы шатануудта Коммунистическэ парти манай ороной арадуудай революционно уг заншалые нангинаар сахижа ба арьбадхажа ябаа. Манай арадай баатарлиг тэмсэлэй зоригжуулхы жэшээнүүдые, марксизм-ленинизмын үзэл сурталые баримталан, манай парти дүлэтэ советскэ патриотизмын, пролетарска интернационализмын ба коммунизмын хэрэгтэ хизаарлашагүй үнэн сэхэ байлгын үзэлөөр ажалшадые хүмүүжүүлнэ. Тэрэ хадаа хүнэй ухаан бодьхэлдэ байһан капитализмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү эрид шууд тэмсэл хэнэ, советскэ арадай тон ехэ революционно шэнжэ шанарые хүгжөөн дэлгэрүүлнэ, социалистическэ обществын ажалша зоной ушар ёһо мэдэхэ ябадалые улам дээшэлүүлнэ.

Дабажа гараһан замайнгаа гайхамшагта үрэ дүнгүүдые советскэ хүнүүд хуулита ёһоор омогорхон, эрьен хаража байна. Манай Эхэ орон прогрессэй, демократиин ба социализмын түшэг тулгуури байһанаа бүхы дэлхэйн үмэнэ харуулан, найдамтайгаар урагшаа дабшажа ябана.

Табин жэлэй саада тээ Россиин арадуудай эгээн түрүүшээр баатарлигаар тэмсэһэн революциин хэрэг мүнөө үедэ хэмжээлэшэгүй ехээр хүгжэһэн ба бэхижэһэн байна. Советскэ Союзай түрүү зэргэдэнь ябажа байһан демократическа ба социалистическэ лагериин бии болоһон, бэхижэһэн ябадал энээнэй эли тодо гэршэнь боложо үгэнэ.

Советскэ арадай революционно дүй дүршэл, СССР-тэ туйлагдаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай социализмын илалтанууд ба арадай демократиин оронуудтахи социалистическэ байгуулалтын амжалтанууд хадаа эб найрамдалай, демократическа эрхэ сүлөөгэй, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, империалистическэ дарлалтаһаа сүлөөрэлгын түлөө эрид шууд тэмсэлдэ капиталистическэ, колониальна ба дулдыданги оронуудай ажалша олониитые зоригжуулна.

Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

**КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай институт.**



Улан-Удэ станциин паровозно депогой механическа цехын токарь В. П. Панов болохосо байһан һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, үдэрэйнгөө нормые 220—250 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь В. Панов ажаллажа байна. **З. Веснинагай фото.**

# В. М. Молотовтой Рудольф Аппельт уулзаба

Январиин 24-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Германска Демократическа Республикаһаа Советскэ Союзда байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Рудольф Аппельтые урижа уулзаба.

Парижска хэлсээнүүдтэй дашарамдуулагдан, бүхы дээрэнь германска проблемэ тушаа асуудалнууд, мүн Советскэ Союз ба Германска Демократическа Республика хоёрой хоорондохи харилсаануудые саашаданъ бэхижүүлгын ба хүгжөөлгын асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ хэлсэгдэһэн байна.

СССР-һээ Германска Демократическа Республикада байдаг, мүнөө Москвада ерээд байһан СССРэй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Г. М. Пушкин хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

# Ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха

Ново-Селенгинск тосхондо багшанарай зүблөөн һаяшаг болобо. Ажалшадай дунда ябуулагдадаг агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ багшанар хэр зэргээр хабаадалсанаб гэһэн асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдээ. Партиин Сэлэнгын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Попов энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Загастай тосхоной интеллигенциин түлөөлэгшэдэй гаргаһан үүсхэлые дэмжэн, элүүр энхэ байдалай түлөө ба научно-атеистическэ пропагандые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэд. Тэрэ гэһээр һургуулинуудай дэргэдэ 12 лекторинкууд бии болгогдоо. Урдынхидаа оробол багшанар лекци, элидхэлнүүдые оло дахин уншадаг, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг болоһон байна. Жэшээнь, Загастайн сомоной хүдөөгэй лектори научно-атеистическэ, һуралсал-хүмүүжүүлгын болон бусад олон темэнүүдээр 50 лекцинүүдые үнгэргэһэн байна. Тиихэдэ Загастайн дунда һургуулиин багшанар Найданов, Тугутов, Шобогоров гэгшэд малай гүүртэнүүд, фермэнүүдээр ябажа, лекцинүүдые уншадаг байна. Гадна, тус һургуулиин уранһайханай самодеятельностиин коллектив колхознигуудта 3 дахин концерт харуулһан байха юм. Самодеятельностиин энэ хүдэлмэридэ багшанар Хурамшина, Хангаев гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Багша Баданов хүдөөгэй клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн шатарай секциие хүтэлбэрилнэ. Энэ секци Гусиноозёрскын горнягууд болон Ново-Селенгинскын шатаршадтай уулзалга хэһэн байна. Тэрэшэлэн Загастайн һургуулиин багшанарай үүсхэлээр хэдэн зуугаад номууд суглуулагдажа колхозой библиотекэнүүдтэ үгтэһэн байха юм.

Мүн Һутэйн долоон жэлэй һургуулиин дэргэдэхи лектори муу бэшээр хүдэлмэрилжэ байна. Тус лекториин багшанар 17 лекци уншаһан, малай 3 гүүртэнүүдэй улаан булангуудые шэмэглэн гоёоһон байна.

Арадай сүүдүүдэй һунгалтын үдэрнүүдтэ 100 гаран багшанар агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулһан байна.

Гэхэтэй хамта, аймагай бүхы һургуулинуудай багшанар культурно-гэгээрэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ хэлэхын аргагүй. Зарим һургуулинуудай багшанарай коллективүүд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ огто хабаадалсадаггүй шахуу юм. Жэшээнь, Үбэр-Зөөхэйн ба Юрөөгэй һургуулинуудай багшанар ажалшадай дунда элидхэл хэдэггүй, лекци уншадаггүй, культурно-гэгээрэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй байна. Тус һургуулинуудай агитколлективүүдые хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Бадмаева, Дылыков гэгшэд даалгагдаһан энэ харюусалгата хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандана. Тиихэдэ Гусиноозёрск городой дунда һургуулиин лекторидо дээдэ эрдэмтэй ба хүсэд бэшэ дээдэ эрдэмтэй 50 гаран багшанар бии гэжэ тоологдоно. Теэд эндэхи горнягуудай дунда тэдэнэр нэгэшье лекци уншаагүй байһаниинь тон гайхалтай. Лекториие эрхилэгшэ, тус һургуулиин директор нүхэр Андреев лекци уншалгые эмхидхэжэ эхилхэ гэһэн түсэб, болзорнуудые һаял табижа захалаа. Мүн тэрэшэлэн агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие ямаршье һаа аргаар бэеһээ зайсуулхые оролдодог хүнүүд багшанарай дунда үсөөн бэшэ дайралдадаг. Жэшээнь, Жаргалантын һургуулиин багшанар Сайбанова, Амокова гэгшэд лекци уншахаяа огто арсаһан байна. Теэд тэдэндэ даалгагдаһан лекциинь «Үхибүүдые ажалда дурашалтайгөөр хүмүүжүүлхэ» гэһэн һургуулиин темэдэ хабаатай байба.

Гадна, хүдөөгэй библиотекэнүүдэй дэргэдэ уншагшадай конференциие үнгэргэхэ хэрэгтэ багшанар мүн лэ хангалтагүйгөөр хабаадалсана. Ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха талаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, эхин һургуулинуудай багшанар илангаяа һулаар хабаадалсадаг байна. Саашадаа энэ дутагдалые зайсуулхын тула эдэнэр зохихо тобшолол хэхэ зэргэтэй

**Г. Тетерин.**

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

# *Малшадай дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхэ*

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска, февральско-мартовска болон июньскэ Пленумүүдэй түүхэтэ тогтоолнуудые бэелүүлэн манай колхозой гэшүүд ажахын үнгэрһэн жэлдэ яһала һайн амжалта туйлаа. Манай партийна эхин организаци малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал табидаг. Урдань жэжэ колхозуудай байһан һууриин газарнуудта мүнөө 4 һүнэй-товарна, 3 хонинной-товарна, мүн гахайн ба шубуунай томодхогдоһон фермын байрануудые шэнээр бариһан байнабди.

Партийна эхин организациин оролдолгоор, колхозой правлени фермэнүүдые даагшадаар хүтэлбэрилхы дүй дүршэлтэй, ажал һайн мэдэхэ коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдые томилһон байна. Жэшээлхэдэ, һүнэй-товарна фермэнүүдые даагшадаар коммунистнууд — нүхэд Г. А. Аносов, Д. Ц. Ранжуров, хониной-товарна фермэнүүдые даагшадаар нүхэд И. Е. Дубинин, А. И. Лишневский, гахайн фермые даагшаар С. П. Родионов гэгшэд хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тэрэшэлэн һайн дүй дүршэлтэй кандрнуудаар отара, гүүртэ бүхэн хангагдажа, тэдэнэй ажалыень эмхидхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн юм. Шэнэ хүтэлбэрилэгшэд малшадай дунда агитационно-ниитын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шадабаритайгаар ябуулжа эхилһэн байна. Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхидой үүсхэлые халуунаар дэмжэн, малшадай дунда ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула колхоздоо 4 томо участогуудые бии болгоо һэмди. Мүнөө участок бүхэндэ улаан булан нээгдээ. Эдэ улаан булангуудта парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүд, центральна болон республиканска газетэнүүд, журналнууд, уряа лозунг, плакадуул, ном дэбтэр, шатар, даам, домино, хүгжэмэй инструментнүүд бии байна.

Эдэ культурын гуламтанууд малшадай амардаг газар болоо. Илангаяа Сагаан-Шулуутайн эхин һургуулиин багша нүхэр Г. Н. Дашидоржиной хүтэлбэрилдэг улаан булан жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ нүхэр агитаторнуудтайгаа сугтаа улаан булангаа гоё һайханаар шэмэглэһэн байна. Мүн коммунист Аносов өөрынгөө участогтахи улаан булангые (2-дохи һүнэй-товарна фермэ) уран гоё зурагуудаар шэмэглэбэ. Нүхэр Аносов фермынгээ хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие шадамар бэрхээр ябуулна. Хөөрэлдөө, элидхэл үнгэргэхэдөө ажалай түрүү дүй дүршэл тухай, малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ ба наукын туйлалтые ажалдаа нэбтэрүүлхэ тухай материалнуудые газетэ, журналнуудһаа абажа хододоо хэрэглэдэг.

Тэрэшэлэн тус фермын хүдэлмэришэд тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлхэ арга түрүүшынхеэ хэрэглэһэн байха юм. Тэдэнэрэй абаһан түлнүүдэй 85 процентнь шэнэ аргаар түлжүүлэгдэбэ. Мүн тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ аргые тэдэнэр хэрэглэжэ, бага бэшэ амжалтануудые туйлаа. Тиихэдэ агитатор Аносов ганса хөөрэлдөө, элидхэл хэжэ сагаа үнгэргэдэггүй, харин социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые, «Дайшалхы хуудаһа», «Молни» саг үргэлжэ гаргажа, фермын хүдэлмэришэдэй ажалые үргэнөөр харуулжа байдаг. 1954 ондо фермын һаалишад Л. И. Бурдуковская, А. Т. Жаркова, А. А. Ануфриева болон бусад даажа байһан үнеэн бүриһөө нэжээд тугал абажа түлжүүлһэн ба һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тус фермынхид мүнөө колхозой правлениин ба партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан туг бүхөөр барижа ябана.

Мүнөө манай колхозой гэшүүдтэ киногой лентэ дээрэ бэшэгдэһэн газетэ харуулагдадаг болоо. Һаяхан ажахын жэлэй дүнгөөр гаргагдаһан иимэ газетэ бүри һонирхогдожо харагдаһан байна. Һалихай һамуу ябадалтай, архи уудаг, ажалай журам эбдэдэг хүнүүдые олониитын шүүмжэлхын тула элеэр харуулба.

Гэхэтэй хамта, манай партийна организациин хүдэлмэридэ үшөө ехэ дутагдалнууд бии. Юуб гэхэдэ, колхознигуудай дунда үнгэргэгдэдэг ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөөл доодо хэмжээндэ байһаар, мүн уранһайханай самодеятельностиин талаар өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй.

Тиихэдэ КПСС-эй Кударын айкомой пропаганда ба агитациин таһаг манай хүдэлмэридэ шухала асуудалаар болото туһаламжа багаар үзүүлнэ.

**Э. Ранжуров,** Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь.

# *ХОРИИН АЙМАГТА*

### СУУТА АНГУУШАН

Ц. Гармаев 10 гаран наһатайдаа агнажа эхилһэн юм. Тэрэ сагһаа хойшо 50 гаран жэл үнгэрөө. Мүнөө нүхэр Гармаев агнуурая үргэлжэлүүлһээр.

Үндэр наһатай энэ ангуушан 1954—1955 онуудай агнууриин сезоной түсэбые амжалтатайгаар дүүргээд, үшөө мянган түхэригэй ангай арһа гүрэндөө тушааха гэһэн шэнэ уялга абаад, агнажа байна.

### ХҮРШЭНЭРЭЙ КОНЦЕРТ

Хэжэнгын аймагай Культурын байшангай уранһайханай самодеятельностиин коллектив Хориин аймагай центр һаяхан ерэжэ, концерт харуулаа.

Хүршэнэрэй харуулһан концертые, дуулаһан һони һонин дуунуудые, хатар танцые хориинхид һонирхоо. Бэлиг шадабари ехэтэй нүхэд Галсанов, Бальжинимаева гэгшэдэй дуулаһан дуунуудые харагшад илангаяа һонирхон шагнаһан ба тус коллективтэ баясхалан хүргэһэн байна.

### ЭМНИГ МОРИДЫЕ ОЛООР ҺУРГАА

«Красный партизан» колхозой гэшүүн Цыден Сономпилов эдир залуу наһанһаа хойшо эмниг моридые һургадаг байһан юм. Тиин 50 гаран жэлэй туршада тэрэ хадаа 400 гаран эмнигүүдые һургаһан байна.

Мүнөө Цыден Сономпилов 71 наһа хүрэбэшье, үнгэрһэн жэлдэ нэгэ эмнигые һургажа, колхозой малшадта унахыень үгэһэн байна.

**Ц. Цыдыпов.**

# БААТАРЛИГ ТЭМСЭЛЭЙ ЖЭЛНҮҮД

*(Революциин музейн залнуудаар)*

Ородой түрүүшын революциин болоһонһоо хойшо табин жэлэй алдарта ойн орон доторнай тэмдэглэгдэжэ байһан энэ үедэ СССР-эй революциин музейн залнууд соо илангаяа хүн зон олон. Манай арадай революционно тэмсэлэй түүхые һонирхоһон хэдэн мянган хүнүүд үдэр бүри эндэ ерэнэ. Тэдэнэр стендүүдэй дэргэдэ үни удаан байжа, тэндэ табигдаһан экспонадуудые тон ехэ ханалтайгаар хаража, политическэ ба социальна дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүү Россиин ажалшадай тэмсэлэй түүхэтэй һайса танилсана. Россиин ажалшадай социализмын түлөө тэмсэл кинодо харуулагдаһан шэнги эли тодоор эндэ харагдана.

Ажалшадай энэ тэмсэлые Коммунистическэ парти үнэн сэхээр, найдамтайгаар хүтэлбэрилжэ, тэдэнэртэ ерээдүйн гэрэлтэ замые заажа үгэгшэнь байһан юм, мүнөөшье байһаар.

* * *

XIX зуун жэлэй эсэстэ, XX зуун жэлэй эхиндэ хаанта Россиин хүдэлмэришэд ба таряашадай хүндэ хүшэр байдал тухай нэгэдэхи зал соо харуулагдана. «XIX зуун жэлэй эсэстэ Европейскэ Россида газар эдлэлгэ» гэһэн диаграммые харахада хэдэн миллион ажалша таряашад үгытэй ядуу, үлэсхэлэн байдалтай байһаниинь бүри эли болоно. 30.000 помещигүүд 70 миллион десятина газар эдлүүрилжэ байгаа. Тиихэдэ аяар 10 миллион таряаша үрхэтэн мүн лэ иимэ тооной газартай байһан юм.

Капиталистнуудта хайра гамгүйгөөр дарлагдан мүлжэгдэжэ байһан хүдэлмэришэдэй байдалынь баһал аргагүй муу байгаа. Уранзурааша Верхотуровай «Расчёт» гэһэн зураг табигданхай. Хүдэлмэришэдэй «эзэн»—фабрикантда ерээд, тэрээнһээ ажалайнгаа түлөөһэ эрижэ байһаниинь энэ зураг дээрэ харуулагдана. Фабрикант бэедээ найдангяар налайжа һуушанхай. Капиталист ажалайнь угаа ута үдэрэй түлөө хүдэлмэришэдтэ тон бага түлөөһэ үгэдэг байгаа. Тэрэ мүртөө хүдэлмэришэдтэ үгөө болоһон мүнгэнһөө элдэб хуули бусын даралта хэдэг, яла түлүүлдэг байһан юм. Капиталистын иимэ муухай аашануудые үзэн ядажа байһан хүдэлмэришэд тэрэшэлэн энэ зураг дээрэ харагдана. Эдэнэр хадаа мүлжэгшэдые үгы хэхэ агуу ехэ хүсэнэй бии боложо байһые батаар гэршэлнэ. Энэ хүсэн—ородой пролетариат болоно. «Россида капитализмын хүгжэлтэ» гэжэ Ленинэй бэшэһэн нэмой түрүүшын хэблэл витринэдэ табигданхай. Мүн Марксын, Энгельсын, Плехановай номууд эндэ бии. Эдэ бүгэдэ ажалшадта социалистическэ идейнүүдые нэбтэрүүлэн ойлгуулһан байха юм.

Хүдэлмэришэд өөһэдынгөө муу байдалтай эбсэнгүй, капиталистическэ дарлалтада ба ажалшадай политическэ эрхэ сүлөөе хаһаһан хаанта засагта эсэргүүгээр ходо тэмсэдэг болоо. Революционно марксистска идейнүүдэй, 1895 ондо Петербургда В. И. Ленинэй эмхидхэһэн «Хүдэлмэришэн ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй союзай» нүлөөгөөр 90-ээд онуудта хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн бүри ехэ эмхитэй болоһон байгаа.

«Тэмсэлэй союзые» бии болгоһон хүнүүдэй фотографи В. И. Ленин түрүүтэйгээр стенддэ харуулагдана. Революционно партиин эхи һуури табигша энэ «союз» хүдэлмэришэдэй хүдэлөөе хүтэлбэрилһэн, тэрэниие социалистическэ мэдэрэлтэй болгоһон ба экономическа болон политическэ тэмсэлые зохилдуулан эмхидхэһэн байна.

90-ээд онуудай эсэстэ забастовочно хүдэлөөнэй олошороһониие диаграмма харуулна. 900-гаад онуудта экономическа кризис боложо, хэдэн мянгаад предприятинуудай хаагдаад, 100 мянгаһаа дээшэ хүдэлмэришэдэй ажалһаа гаргагдахадань, забастовочно хүдэлөөн улам бүри үргэдэһэн байгаа. Эдэ стачканууд хүсэд политическэ удхатай байһан юм. 1900 ондо Ленинэй эмхидхэһэн «Искра» гэжэ ниитэ ородой социал-демократическа газетэ хүдэлмэришэн ангиие политическээр хүмүүжүүлгэдэ угаа ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Музейдэ ерэгшэд «Искрада» зорюулагдаһан стендын дэргэдэ үни удаан байдаг. Витринэдэ «Искра» газетын нэгэдэхи номер табигданхай. Тэрэ номер «Манай хүдэлөөнэй шухала зорилгонууд» гэжэ Ленинэй бэшэһэн статьягаар эхилнэ. «Искра» газетын номернуудай дунда мүн хорин нэгэдэхи номерынь бии. Российска социал-демократическа организацинуудта зорюулан, Ленинэй зохёоһон программын проект энэ номерто толилогдонхой.

1900—1903 онуудта ленинско-искровскэ организацинуудай хүтэлбэри доро политическэ ехэ демонстрацинууд ба стачканууд үнгэргэгдэһэн байна. Фотографинууд болон зурагууд дээрэ алдарта «Обуховско хамгаалга», И. В. Сталинай эмхидхэһэн ба хүтэлбэрилһэн Батумска стачка, Ростов-на-Донудахи Камышевахска жалгада забастовко хэһэн хүдэлмэришэдэй митинг болон хүдэлмэришэдэй бусад политическэ хүдэлөөнүүд харуулагдана.

Партиие байгуулха ленинскэ принципүүдэй түлөө шанга тэмсэлэй оршон байдалда үнгэргэгдэһэн РСДРП-гэй хоёрдохи съездэ зорюулагдаһан стендые экскурсантнууд угаа ехэ һонирхолтойгоор харана. Россида революционно пролетарска парти байгуулхын түлөө угаа ехэ тэмсэлдэ Ленин амжалта түгэсөөр илаһан байна. Энэ парти — большевигүүдэй парти болбол хаанта засагта ба помещигүүдтэ эсэргүү ажалшадай революционно тэмсэлые, тэдэнэй социализмын түлөө тэмсэлые хүтэлбэрилөө.

Хүдэлмэришэдые даган, революционно хүдэлөөндэ мүн таряашад оролсоһон байна. Стенддэ харуулагдаһанай ёһоор, 1900—1904 онуудай үедэ орон дотор таряашадай 670 революционно хүдэлөөн болоһон байха юм.

Январиин 9-дэ (22-то) болоһон событинууд ородой түрүүшын революциин эхининь байгаа. Уранзурааша Маковскиин «1905 оной январиин 9» гэһэн зураг тэндэ бии. Уранзурааша болбол хаанда хүн зоной амгаланаар ошоходонь, тэдэниие урдаһаань буудаһыень өөрөө хараһан байгаа. Буу зэбсэггүй хүн зониие Васильевска олтирог дээрэ хаанай буудажа, улаан шуһа адхуулһаниие уранзурааша эндэ зураглан харуулаа. Саһан дээрэ адхарһан улаан шуһан, буудагдажа алагдаһан демонстрантнуудай бэенүүд, эхэнэрнүүд, үхибүүд ба хүдэлмэришэдэй гүнзэгы уйдхар, үзэн ядалга—эдэ бүгэдэ хадаа январиин 9-дэ (22-то) Петербургын талмайнууд ба үйлсэнүүдээр болоһон событинуудай айхабтар ехэ гашуудал тохёолдуулһыень харуулна. Хүдэлмэришэдэй хаанда ошоходоо абаашаһан гүйлтын отрывогынь витринэдэ табигданхай.

Тэрэ үедэ зарим гээгдэнги хүдэлмэришэд гэнэдэжэ, хаанда үшөө этигэдэг байһан юм. Эдэ хүдэлмэришэд ингэжэ буудуулһанайнгаа һүүлээр өөһэдынгөө байдалые һайжаруулхын, капиталистнууд ба хаанта засагай дарлалтаһаа мултархын түлөө хаанда хандахагүй, харин гартаа буу барижа, хаанта засагта эсэргүүгээр тэмсэхэ ёһотойбди гэжэ ойлгоһон байгаа. Тиин, январиин 9-нэй (22-ой) удэшэлэн хүдэлмэришэд Васильевска олтирог дээрэ ба Петербургын бусад районуудта баррикадануудые түхеэржэ эхилһэн юм. Хаанай шуһата муухай ябуулга тухай мэдээсэл бүхы орон дотор таража, хүн зониие угаа ехээр зэбүүрхүүлбэ.

Январиин 9-нэй һүүлээр хаа хаанагүй революционно хүдэлөөндэ хүдэлмэришэдэй эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоһыень музейн экспонадууд элеэр харуулна. Арми ба флодто революционно хүдэлөөн мүн лэ эхилээ.

Эндэ «Потёмкин» гэжэ броненосец дээрэ болоһон восстани» гэжэ зураг бии. Тэрэниие уранзурааша Дорохов зураһан байна. Хаанай броненосецын матросуудай восстани хэжэ, хархис офицернүүдые хатуу шангаар хэһээһэниинь, крейсер дээрэ улаан туг мандуулһаниинь, крейсерээ Одессэдэ абаашажа, революционно хүдэлмэришэдтэй нииилүүлһэниинь тэрэ зураг дээрэ харагдана. Энэ хадаа революционно тэмсэлэй эли тодо жэшээнүүдэй нэгэниинь болоно.

Хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлые большевистскэ парти хүтэлбэрилөө. Витринэдэ 1905 оной майн 27-до (14-дэ) гаргагдаһан «Пролетарий» гэжэ большевистскэ газетын нэгэдэхи номер табяатай байна.

«Ажалшадай депутадуудай Московско Соведэй Извести» гэжэ 1905 оной декабриин 7-до хэблэгдэн гаргагдаһан газетын нэгэдэхи номерые харагшад баһал ехээр һонирхоно. Түрүүшынь хуудаһан дээрэ Московско Соведэй иимэ уряа толилогдонхой: «1905 оной декабриин 7-ной срѳдада үдэрэй 12 часһаа Москвада бүгэдэниитын политическэ стачка соносхохо ба тэрэниие зэбсэгтэ восстаниин болгохые оролдохо».

Московско Соведэй энэ уряань Москвагай бүхы районуудаар дэмжэгдээ һэн. Москвагай үйлсэнүүд болон талмайнуудта баррикаданууд бодхоогдобо.

Московско зэбсэгтэ восстаниие большевистскэ парти толгойлһон байна. Московско зэбсэгтэ восстаниие хүтэлбэрилэгшэдэй — Р. Землячкын, В. Шанцерай, М. Васильев-Южинэй, З. Литвин-Седойн, И. Саммерай, М. Владимирскиин фотографинууд музейдэ бии.

Мүн московско хүдэлмэришэдэй дайшалхы дружинын барижа ябаһан элдэб янзын түхэлэй буу зэбсэгүүд тусгаар витринэдэ табигданхай. Эндэ хүдэлмэришэдэй дружинын өөһэдынь хэһэн һэлмэнүүд, кинжалнууд, винтовконууд, бомбонууд бии. Хүдэлмэришэдэй дружинанууд эдэ зэбсэгүүдээ бараад, хаанта засагай сэрэгтэ эсэргүүсэн, удаан саг соо баррикадна байлдаа хэһэн байгаа. РСДРП-гэй хэблэжэ гаргаһан «Үйлсэнүүдтэ байлдаа хэхэ хүрянгы заабари», РСДРП-гэй Московско Комитедэй дэргэдэхи дайшалхы организациин «Хүдэлмэришэдэй эрхэ сүлөөгэй түлөө восстани хэгшэдтэ зүбшэл», Ростовско полкын восстани хэһэн тухай Николай хаанда сэрэгэй министр Редигерэй дуулгаһан мэдээсэлэй фотобуулгабари, РСДРП-гэй ЦК-гэй ба эмхидхэлэй комитедэй «Московско восстаниие дэмжэгты» гэһэн уряа мүн лэ витринэдэ харуулагдана. Эдэ бүгэдые хүн зон ехээр һонирхоно.

Тэрэшэлэн стендүүдэй нэгэндэнь ажалшадай 1905 оной революционно хүдэлөөе толгойлһон большевигүүдэй—Фрунзын, Кировэй, Калининай, Куйбышевай, Свердловой, Ворошиловай, Дзержинскиин, Орджоникидзын, Джапаридзын, Шаумянай ба бусадай фотографинууд бии. Эдэнэр большевистскэ партиин Центральна Комитедэй, В. И. Ленинэй хүтэлбэрэр хүдэлмэрилһэн байна.

Зэбсэгтэ восстани мүн Тверидэ, Киевтэ, Новороссийскда, тэрэшэлэн Нижне-Новгородто, тэрэ хүдэлмэришэдэй город шадарай городогууд—Сормово ба Канавинодо болоһон байна. Мүн Пермь, Чита, Красноярск ба бусад городуудта болоо.

Зүгөөр, восстани дарагдаһан байгаа. Ингэжэ революци саг зууралаар илагдаһан юм. 12 жэл үнгэрөөд байхада, 1917 оной октябрьда Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци болоһон байна. Энэ революци ажалшадые политическэ ба социальна дарлалтаһаа сүлөөлхын тула ородой түрүүшын революциин эхилһэн хэрэгые хүсэндэнь хүргөө. Түрүүшын революциие Октябриин генеральна репетици мүн гэжэ В. И. Ленин нэрлэһэн байна.

Хүдэлмэришэн ангиин революционно гайхамшагта тэмсэлые харуулһан музейн экспонадууд ажалшадые ехээр һонирхуулна.

**Н. ВЛАДИМИРОВ.**



Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Иркутска областьдо Ангарск гэжэ шэнэ социалистическэ город баригдаһан байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ангарск городой Сталинай нэрэмжэтэ проспект.
М. Минеевэй фото.

# *Усть-Ордын национальна округто*

### ТАРИЛГЫН ТАЛМАЙ ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

КПСС-эй ЦК-гэй февральско-мартовска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор зоригжоһон округой колхознигууд 105 мянган гектар шэнэ ба боро газар хахалха уялга абаһан байгаа.

Тэдэнэр абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар 105 мянган гектар шэнэ ба боро газар хахалжа, хэлэһэн үгэдөө хүрэһэн байха юм. Иигэжэ округ дотор тарилгын талмай 34,7 процентээр үргэдхэгдөө.

### НООҺО ТУШААХА ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭЭ

Эхирид-Булгадай аймагай олохон колхозууд гүрэндэ нооһо тушааха 1954 онойнгоо түсэб үлүүлэн дүүргээ. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина» колхозууд 170 гаран процент, Микоянай, Ворошиловай, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд түсэбөө 140—150 процент дүүргэһэн байна. Эдэ колхозууд гүрэндэ түсэбһөө гадуур ехэ нооһо худалдаа.

### ЭД БАРАА ЕХЭЭР ХУДАЛДАБА

Округой худалдаа наймаанай организацинууд үнгэрһэн жэлдэ элдэб зүйлэй эд бараа бүри ехээр наймаалжа, эд бараанай эрьесын түсэб үлүүлэн дүүргээ.

Арбан һарын турша соо 120 мотоцикл, 925 радиоприёмник, 800 гаран оёдолой машина, 1000 гаран һүнэй машина, мүн хэдэн арбаад хүнгэн автомашина эд хэрэглэгшэдтэ худалдаһан байна. Эхирид-Булгадай аймпотребсоюз эд бараа худалдаха жэлэйнгээ түсэб 115 процент дүүргэжэ, бусадта һайн жэшээ харуулаа.

### ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛНУУДЫЕ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ЗАХЯА

Нукутска аймагай Талгутска сомоной хүдөө ажахын артельнүүдэй гэшүүд 1955 оной газетэ, журналнуудые ехэ эдэбхитэйгээр захиһан байна. Сомоной колхозуудай айл бүхэн центральна, областной, окружной болон аймагай газетэнүүдые, элдэб журналнуудые абажа эхилээ.

«Победа» колхозой гэшүүд «Правда», «Известия», «Сельское хозяйство», областной, окружной болон аймагай газетэнүүдые, «Колхозное производство», «Молодой колхозник», «Крестьянка» болон бусад журналнуудые 8 мянган түхэригтэ захяа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид—6 мянган, Калининай нэрэмжэтэ артелиин гэшүүд — 4 мянган түхэригэй захил хэһэн байна.

### МАГАЗИНУУД, СТОЛОВОНУУД БАРИГДАНА

Округто худалдаа наймаанай газарнууд жэл ерэхэ тудам үргэдхэгдэнэ. Гансахан 1954 ондо 15 чайна нээгдээ. Эхирид-Булгадай аймагай центртэ сүүдхэ соо 10 тонно хилээмэ үйлэдбэрилхэ механизированнэ пекарни, унда худалдаха павильон шулуугаар баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Аймагай хүдөө нютагуудта хоёр сельмаг, столово, пекарни шэнээр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Алайрай аймагай центр—Кутулигта эд бараанай склад, магазин, Нукутска аймагай центртэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые ба ажахын товарнуудые худалдаха магазинууд нээгдээ. Мүн Баяндайн, Осын аймагуудай центрнүүдтэ иимэ барилганууд олоор хэгдэжэ, худалдаа наймаанай газарнууд нилээд олошороо.

### ҺҮ ГҮРЭНДӨӨ ХУДАЛДАА

Округой олохон колхозууд гүрэндэ һү 70 мянган литр тушааха 1954 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, гүрэндөө хэдэн арбаад мянган литр һү худалдаа.

Жэшээнь, Нукутска аймагай «Победа» колхоз гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэб 102,6 процент дүүргээд, 40 мянган литр һү гүрэндөө худалдаа, мүн Алайрай аймагай «Идеал» колхоз 70 мянга гаран литр һү худалдаһан байна.

### ШЭНЭ ҺУРГУУЛИТАЙ БОЛОО

Усть-Орда гэжэ хүдэлмэришэдэй тосхондо долоон жэлэй һургуулиин байшан шэнээр баригдаа. Мүнөө һурагшад һаруул, уужам, сэбэр классуудта һуралсажа байна.

Энэ барилгада миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаһан байна.

### «ШОБДОГ» ГЭЖЭ ПЬЕСЭ НАЙРУУЛАН ТАБИБА

Баяндайн аймагай «Комсомолец» колхозой урaнһайханай самодеятельностиин коллектив удха түгэлдэр, һонирхолтой концерт табидаг.

Энэ коллектив залуу драматург Д. Батажабайн «Шобдог» гэжэ комеди һайнаар найруулан табяа.

Уранһайханай самодеятельностиин хүдэлмэридэ һаалишад, малшад болон бусад колхознигууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

### КОЛХОЗОЙ КУЛЬТУРЫН БАЙШАН

Алайрай аймагай Тыргэтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель өөһэдын Культурын байшан бариба.

Энэ байшан 320 хүнэй багтаха харалгын залтай. Мүн ехэхэн фойетэй, библиотекын байха, уранһайханай самодеятельностиин болон бусад кружогуудай хүдэлмэрилхэ тусхай таһагуудтай юм.

### ҺААЛИШАДАЙ АМЖАЛТА

Округой һаалишад үбэлэй үедэ үнеэн бүхэнһөө һара соо 150 литр һү һааха социалистическэ уялга абанхай.

Уялгаяа дүүргэхын түлөө һаалишад эсэшэгүйгөөр оролдоно. Тэрэнэй ашаар Эхирид-Булгадай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад нёдондонойхидо орходоо һү һаалгаяа 3 дахин ехэ болгоо. Энэ колхозой һаалишад З. Булсанова, З. Добосова, Баяндайн аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад В. Шипхинеева, Л. Малгатаева болон бусад ноябрь, декабрь һарануудта үнеэн бүриһөө 150—160 литр һү һааһан байна.

Мүн Алайрай, Нукутска, Боханой, Осын аймагуудай колхозуудай олохон һаалишад мүнөө үнеэн бүриһөө үдэртөө 5—6 литр һү һаана.

М. Миронова.

# Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани Варшавада болобо

ВАРШАВА, январиин 23. (ТАСС). Ородой түрүүшын революциин табин жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани үсэгэлдэр Варшавада болобо. Энэ заседание польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин варшавска городской ба воеводско комитедүүд, Варшавын профсоюзуудай совет зарлаһан байна.

Варшавска предприятинуудай хүдэлмэришэд, барилгашад, наукын, культурын болон искусствын ажал-ябуулагшад, Польско сэрэгэй солдадууд болон офицернүүд, олониитын түлөөлэгшэд «Гвардия» гэжэ обществын уужам ехэ спортивна зал соо суглараа.

ПОРП-гэй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Болеслав Берут, Польско Арадай Республикын гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Александр Завадский, министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич, Польшын маршал Константин Рокоссовский, ПОРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, тэрэшэлэн 1905 оной революционно событинуудта хабаадагшад президиумэй столой саана ерэжэ һуубад.

Баярай заседание нээхэ зуураа, советскэ арадта үнэн зүрхэнэй, ахадүүгэй халуун амаршалгые Болеслав Берут хүргөө. Польско хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ, национальна ба социальна сүлөөрэлгын түлөө польско арадай тэмсэлдэ 1905—1907 онуудай революциин угаа ехэ удхашанартай байһые Берут онсо тэмдэглээ.

Имагтал российска пролетариадай илалта Польшодо бэеэ даанхай байдалые ба эрхэ сүлөөе хангажа шадаха гэжэ Польшын хүдэлмэришэн анги мэдэдэг байһан юм.

Ородой түрүүшын революци Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин эхин ба генеральна репетици болоно гэжэ В. И. Ленин онсо тэмдэглээ һэн. Энэ революциин табин жэлэй ойе советскэ ба арадай демократиин оронуудай арадууд экономическа ба политическэ асари ехэ туйлалтануудтайгаар тэмдэглэжэ байна. Мүнөө эб найрамдалай ба социализмын туг доро 900 миллион хүн ажаллажа ба тэмсэжэ байна.

Эрхэ сүлөөгэй ба эдихэ юумын түлөө, национальна ба социальна дарлалтые усадхахын түлөө табин жэлэй саада тээ Варшавын, Лодзиин ба Домбровы-Гурничиин хүдэлмэришэд, Лодзинска ба Келецкэ воеводствонуудай таряашад тэмсэһэн байна. Тэдэнэй баатаршалга ба хохидол, тэдэнэй оролдолго ба адхаһан шуһаниинь дэмы хооһон һалаагүй гэжэ Б. Берут хэлээ. Манай мүнөөнэй туйлалтанууд ба амжалтанууд хадаа польско хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хэлэн олон жэл соо хэһэн тэмсэлэй үрэ. 1905 — 1907 онуудта болоһон революциин тэмсэлшэдэй зорилгонууд ба хэрэгүүдые бэелүүлгэ мүн болоно гэжэ Берут мэдүүлээ.

1905—1907 онуудай революциин табин жэлэй ой тухай ПОРП-гэй Центральна Комитедэй гэшүүн Тадеуш Данишевский элидхэл хээ.

## Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойе болгарска арад тэмдэглэбэ

СОФИ, январиин 22. (ТАСС). Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойе болгарска олониитэ мүнөөдэр тэмдэглэбэ. Энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан статьянууд болон материалнуудые газетэнүүд тунхаглана. 1905 оной ородой революци хадаа Россида олон революционернүүдые хүмүүжүүлһэн ба бусад оронуудтахи революционно хүдэлөөндэ угаа ехэ нүлөө үзүүлһэн байна гэжэ «Генеральна репетици» гэһэн түрүү бэшэг соогоо «Отечествен фронт» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Түрүүшын, удаадахи хоёр революцинуудай үедэ ородой хүдэлмэришэн ангиин олоһон бүхэдэлхэйн -түүхэтэ дүй дүршэлһөө болгарска хүдэлмэришэн анги һургаал абадаг байгаа. Агуухэ Октябриин үедэ илаһан ородой хүдэлмэришэд ба таряашадай табин жэлэй саада тээ улаан шуһаяа адхаруулан байжа, оролдолго тэмсэл гаргаһан хэрэг мүнөө манай Эхэ орондо һалбаран мандаад байна. Советскэ Союзтай ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаа байгуулаад, болгарска арад социализмые найдамтайгаар байгуулжа, эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалжа байна.

## Хитадта шэнэ электростанцинууд баригдахань

ПЕКИН, январиин 24. (ТАСС). «Женьминьжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөө жэлдэ зуу гаран электростанци, тэрэ тоодо Ириньдэ, Фушунда, Фусинда, Фынманда болон ороной бусад промышленна центрнүүдтэ электростанцинууд шэнээр баригдаха гү, али шэнэдхэн байгуулагдаха юм. Мүнөө жэлдэ ашаглалгада үгтэхэ электростанцинуудай хүсэн 1954 ондо ашаглалгада үгтэһэн электростанцинуудай хүсэндэ орходоо хоёр дахин ехэ байха юм. 30 шэнэ тепловой ба гидроэлектростанцинууд арадай ажахыда ток үгэдэг болохо байна.

КНР-эй түлишын промышленностиин министерство электростанцинуудые барилгада үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ мүнгэн зөөри мүнөө жэлдэ һомолхо байна.

## Эб найрамдалай Бүхэдэлхэ… Соведэй Бюрогой шиидхэбэринүүдые монгол арад ехээр дэмжэнэ

УЛАН-БАТОР, январиин 23 (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэ… хэйн Соведэй Бюрогой баталан аба… һан документнүүдтэ МНР-эй ажал… шад гол анхаралаа хандуулна.

Эб найрамдалые хамгаалха Мон… голой комитедэй түрүүлэгшэ Шире… дыб иигэжэ мэдүүлээ:

США-гэй, Англиин ба Франции… империалистнуудай агрессивнэ… ябуулганууд эб найрамдалда аюу… тохёолдуулна. Иимэ эрхэ байдала… тохёолдоод байхада монгол арад э… найрамдалда дуратай бүхы хүн т… рэлтэнтэй хамта империалистическ… агрессиие шууд буруушаана. Шэн… дайе зайсуулжа шадаха тиимэ т… гэллэр хүсэнэй бии байһаниинь вс… скэ хандалганууд дээрэһээ элеэр ха… рагдана. МНР-эй ажалшад хадаа… орон доторoo мүнөө боложо байһа… митингнүүд дээрэ Эб найрамдала… Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой хан… далгануудые зүбшэн хэлсээд, тэдэ… ниие бүринөөр һайшаана. Юуб гэхэ… лэ, эдэ хандалганууд ядерна зэбсэг… эсэргүүгээр, германска милитариз… мые һэргээлгэдэ эсэргүүгээр шэ… лүүлэгдэнхэй. Баруун оронууда… империалистнуудые шоо үзэхэ зуу… раа эб найрамдалай хэрэгые эсэ… тэнь хүрэтэр хамгаалхые эрмэлзэж… байһан тухайгаа манай арад нэгэ… һаналаар мэдүүлнэ

Эб найрамдалые хамгаалха Мон… голой комитет хадаа эб найрамда… лай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой… шиидхэбэринүүдые үргэн олон ара… зоной дунда тайлбарилха ехэ хүдэл… мэри ябуулха байна.

## Арабска гүрэнүүдэй премьер-министрнүүдэй зүблөөн Каирта нээгдэбэ

КАИР, январиин 23. (ТАСС). Арабска оронуудай лигын гэшүү… —арабска гүрэнүүдэй премьер-ми… нистрнүүдэй зүблөөн Египедэй га… даадын хэрэгүүдэй министерствын байшан соо үсэгэлдэр үдын хойно нээгдээ. Энэ зүблөөндэ хабаадахаар Египет, Ливан, Сири, Иордани, Сау… довско Арави, Иемен (Ливиин премьер-министр мүнөөдэр ерэхэ) түлөөлэгдэһэн байна. Энэ зүблөөнд… Ливиин хабаадалга тухай асууда… тусгаар хаража үзэгдэхэ юм. Юу… гэхэдэ, Ливи хадаа арабска гүрэнүү… дэй аюулгүй байдалые хамтаара… сахиха хэлсээндэ үшөө гар табяагүй… байха юм. Тинхэдэ, зүблөөндэ хабаа… дажа байһан бусад гүрэнүүдын… иимэ хэлсээ баталһан байна.

Ирагай нэгэн талын ябуулга хэһэ… нэй эсэстэ тохёолдоһон оршон бай… дал тухай асуудал зүблөөн дээрэ… зүбшэн хэлсэгдэхэ юм. Ирак хадаа… арабска арадуудай интересүүдые ха… раадаа абангүйгөөр Турцитай сэрэ… гэй союз баталжа, Хойто-атлантическа блок ба турецко-пакистанска… союз гэхэ зэргын агрессивнэ пакт… нуудай системэдэ орохо һанаатай… байһан тухайгаа мэдүүлһэн байгаа.

Арабска оронуудай лигын уста… вай ёһоор лигын гэшүүн болоһон… нэгэшье гүрэн лигэдэ хабаадагша… дай бултанайнь нэгэн дуугаар һай… шаал үгөөгүй һаань, лигын гэшүү… бэшэ ондоо оронуудтай договорнуу… дые баталжа шадахагүй байна.

Египедэй премьер-министр Насер зүблөөе нээгээ.

## *Советскэ Союзай ба Польшын баскетболистнуудай уулзалга*

ВАРШАВА, январиин 23. (ТАСС). Оборонын министерствын централь… на спортивна клубай баскетболист… нуудай команда Польско Арадай Республикада ошоод байха зуураа польско спортсменүүдтэй үсэгэлдэр гурбадахяа уулзаба. Советскэ спортсменүүд Польско сэрэгүүлэй центральна спортивна клубай (ЦВКС) баскетболистнуудтай хоёрдохёо наадаа.

Энэ наадалгада советскэ спортсменүүд 58:55 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

# Гурбан һарын дүн юу харуулнаб

Иволгын аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлэй октябриин 1-һээ эхилээд, январиин 1 хүрэтэр 1955 оной малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Малаа гарзалуулхагүйн, тэнхээ тамирыень һуларуулхагүйн түлөө малшад хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаа. Эдэ һарануудта малшад гансашье малаа бүрин бүтэнөөр харахын, хүсэ шадалыень һуларуулхагүйн түлөө бэшэ, мүн ашаг шэмыень доошолуулхагүйн түлөө оролдоһон байна.

Һаалишад, малшадай оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар үнгэрһэн гурбан һара соо үнеэдһээ һү һаалга нилээд дээшэлээ. Энэ үе соо үнеэн бүриһөө 184 литр һү һааһан Маленковой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Н. Бурков) һү һаалгаар аймагай колхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа. Энэ колхоз үнгэрэгшэ гурбан һара соо үнеэн бүриһөө нёдондонойхидо орходоо 35 литр һү үлүү ехээр һаагаа. Түрүү һаалишад Валентина Буркова, Екатерина Мергинева гэгшэд нютагай һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 200 литрһээ дээшэ һү һааһан байна. Энэ үе соо колхозой нютагай үүлтэрэй үнеэдэй фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 100 гаран литр һү һаагаа. Түс колхоздо тугалнуудые эхэһээнь һалгаан, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ түрүү арга хоёрдохи жэлээ хэрэглэгдэжэ байна. Энэ аргын үлүү һайн байһые һаалишад ойлгоо.

Үнгэрэгшэ гурбан һара соо үнеэн бүриһөө 169 литр һү һааһан «III пятилетка» колхоз хоёрдохи һуури эзэлээ. Андреевэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель гурбадахи һуурида ябана. Энэ колхоз үнгэрһэн гурбан һара соо үнеэн бүриһөө нёдондонойхидо орходоо 54 литр һү үлүү ехээр һаагаа. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо энэ колхоздо үнеэдһээ һү һаалгын эрид түргэнөөр дээшэлһэн ушар ехэ һайшаалтай байна.

Хүдөө ажахыгаа үнгэрэгшэ жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүдһээ аймагай олонхи колхозууд зүб тобшолол хээд, малай харууһалга, эдеэлүүлгые эрид һайжаруулжа байна. Һү һааха, залуу мал түлжүүлхэ талаар ороной түрүү малшадай хэрэглэдэг шэнэ шэнэ арга методүүдые ажалдаа хэрэглэжэ, фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые — үбһэ, солоомо болон бусад тэжээлнүүдые буйлуулха, үнеэ һааха, үбһэ тэжээл зөөхэ, наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилжа байһан колхозууд олон. Үнгэрэгшэ намарһаа эхилжэ, хэдэ хэдэн колхозуудай племенной, мүн һүнэй-товарна фермэнүүдтэ үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхэгдэһэн байна. Ажахын шэнэ жэлэй гарахатай сасуу һаалишад дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, үбэлэй сагта үнеэдэй һү үгэлгые доошолуулхагүйн түлөө мүрысэжэ байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй октябриин 1-һээ энэ жэлэй январиин 1 хүрэтэр даажа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 316 литр һү һааһан «Улаан Оронго» колхозой һаалишан Дэлгор Замбалаева аймагай колхозуудай племенной үнеэдэй фермын һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Һү һаалгаар жэл бүри һайн амжалта туйлажа байдаг аймагай мэдээжэ һаалишад Бальжит Ленхобоева, Санжит Доржиева, Цырен-Ханда Омогтуева гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлжэ ябана. Тэдэнэр үнгэрэгшэ гурбан һара соо үнеэн бүриһөө 200 гаран литр һү һаагаа.

Һүнэй-товарна фермэнүүдэй һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ үнеэн бүриһөө 226 литр һү һааһан «III пятилетка» колхозой һаалишан Т. Пермякова түрүүлжэ ябана. Гурбан һара соо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 200 литр һү һааһан һаалишад Мария Казанцева, Валентина Буркова, Екатерина Мергинева болон бусад социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

Зоотехническэ наука болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые хүдэлмэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар һаалишад иимэ амжалта туйлана. Эрхим ажалаараа аймаг соо сууда гараһан һаалишан Мария Казанцева өөрынгөө хүдэлмэри тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Колхозойнгоо һүнэй-товарна фермэ дээрэ һаалишанаар 15 жэл соо хүдэлмэрилжэ байнаб. Һаалишанаар хүдэлмэрилжэ эхилһэн түрүүшынгээ жэлһээ зоотехническэ наукын заабариие шудалха гэжэ оролдооб. Малые харууһалха, эдеэлүүлхэ, һааха тухай заабаринуудые шадаха зэргээрээ өөрөө шудалжа байтарни колхоздомнай 3 жэлэй зоотехническэ курса нээгдэһэн байна. Би тэрэ курсада һуралсанаб. Занятинуудта ойлгоһон юумэеэ хүдэлмэридөө хэрэглэхэ гэжэ оролдодогби. Эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, ойлгоһоноо хүдэлмэридөө зоримгойгоор нэбтэрүүлжэ байгаа һаа, һаалишан үнеэдһээ һү ехээр һаажа шадаха байна.

Үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар аймагай колхозуудта туйлагдаһан түрүүшын зарим тэды амжалта хадаа һаалишад, малшадай оролдосотойгоор ажаллаһанай, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ колхозуудай правленинүүд болон партийна организацинуудай анхаралаа ехээр хандуулдаг болоһоной ашаар туйлагдаа гээшэ. Үнгэрһэн намартаа аймагай колхозууд бүдүүн, шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээл урда урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һураггүй ехээр бэлдэжэ абаа.

Үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо һү һаалгаяа горьтойгоор дээшэлүүлжэ байһан «III пятилетка» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ф. К. Загузинтай хөөрэлдэхэдэмнай иигэжэ хэлэбэ:

— Энэ үбэлжэлгын үедэ үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгые һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болообди. Фермэнүүдтэ тоо бүридхэл һайжаруулагдаа. Үбһэ, солоомоһоо гадна, үнгэрэгшэ декабрьһаа хойшо малдаа силос болон концентрированнэ тэжээл эдюулжэ захалаабди. Мүнөө үнеэн бүхэндэ сүүдхэдээ 5 килограмм үбһэ, 3 килограмм солоомо, 10 килограмм силос, 1,5 килограмм концентрат эдюулэгдэнэ. Шэмэтэ, концентрированнэ тэжээл эдилсэдэг болоһонһоо хойшо үнеэднай бүри һүтэй боложо байна. Малшадай эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ анхарал ехээр хандуулагдадаг болоо. Малшадай социалистическэ мүрысөөнэй ябасые зүбөөр харуулха гээшэ ехэ удхашанартай. Бидэнэр үнгэрһэн намартаа, үбэлэй эхеэр манай һаалишан Гриценкын хүдэлмэриһөө жэшээ абадаг байгаа һэмди. Харин мүнөө һаалишан Пермякова хүдэлмэриингөө дүнгүүдээр тэрэниие илажа гараа.

Үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар аймагай колхозуудта туйлагдаһан түрүүшын энэ амжалта хадаа хэрэглэгдээгүй, элирүүлэгдээгүй арга боломжонууд үшөөл ехэ гэжэ харуулна. Тиимэ арга боломжонууд колхоз бүхэндэ, фермэ бүхэндэ бии. Тэдэниие элирүүлэн, хүдэлмэридөө хэрэглэхын түлөө оролдохо хэрэгтэй.

Мүн зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, Иволгын МТС-эй харьяата Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд үнеэдэй һү үгэлгые балай дээшэлүүлээгүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Маленковой нэрэмжэтэ колхозтой адли арга боломжотой юм. Үнгэрһэн 3 һара соо Маленковой нэрэмжэтэ колхозой үнеэн бүриһөө 184 литр һү һаагаад байхада Сталинай нэрэмжэтэ колхоз оройдоол 62 литр һаагаа. Энэ колхоз хүршэдөө орходоо бүдүүншье, шэмэтэшье тэжээлээр үлүү ехээр хангагданхай. Гансал эндэ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй. Һая болотор колхозой силосээ нээгээгүй, малдаа шэмэтэ тэжээл эдюулээгүй байһаниинь гайхалтай. Эндэ үнеэдые зүбөөр һаалга эмхидхэгдэнэгүй, үнеэд эртэ шэргээгдэнэ. Хэтэрхэдээ зарим һаалишад үнеэдээ аяар 5 һара соо шэргэнхэй ябуулдаг. Һаалишад, малшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхын түлөө колхозой партийна организаци оролдоногүй. Фермэнүүдтэ тоо бүридхэл муугаар табигданхай.

Энэ жэлэй январь һарада аймагай колхозуудай һаалишад үнеэдһээ һү һаалгаяа доошолуулаагүй. Зарим колхозуудай түрүү гүүртэнүүдэй һү һаалгаар харуулһан арбан хоногой дүнгүүд энээниие эли тодоор гэршэлнэ.

С. Борхонов,
В. Гумпылов.

## Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — **15-ти летний капитан»** (16 ч. 30 м.), **«Фанфан Тюльпан»** (12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта—**«Мойдодыр», «Карандаш и клякса»** (10 ч. 30 м. ба 11 ч. 30 м.), **«Первая перчатка»** (12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.), **«Маскарад»** (20 ч. 30 м.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — **«Золотые яблоки»** (10 ч. 30 м. ба 14 ч. 20 м.), **«Испытание верности»** (12 ч. 05 м., 16 ч., 18 ч. 10 ба 22 ч.), **«Бродяга»** 1-дэхи сери (20 ч. 15 м.)

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 31-48, культуры и быта, промышленности — 35-11, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00361. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 47.